Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 78 (14098) | 1973 оной апрелиин 3, вторник | Сэн 2 мүнгэн

ХАНИ НҮХЭСЭЛ

«Манай совхоздо, аймаг доторород, буряадууд сугтаа [...]даг, нүхэсэдэг, одоол зүһэмэг хилээмэеэ үни холын [...] хойшо хубаалдадаг зон байһан юм гээшэ, мүнөө [...]уримынь бүришье бата болонхой. Манай Охин-Була[...] совхозой шэмээшэгүүд, буряадууд хамтадаа хүдэлнэ, [...] зорилго шиидхэнэ. Ородууднай буряад хэлэтэй, бу[ряад]ууд ород хэлэтэй. Алишье хэлэн дээрээ хөөрэлдэдэг, [...] ойлголсодог байнабди. Манай хүршэ «Дружба» [колхоз] мүн лэ иимэл даа», — гээд Бэшүүрэй аймагай [...] найман жэлэй һургуулиин һуралсалай таһагые [...] Н. Н. Гомбоев бэшэнэ.

Буряад ороной (гансашье Буряадта бэшэ ааб даа) али[шье] нютагта, алишье коллективтэ — промышленна [пред]приятида гү, али хүдөө ажахын үйлэдбэридэ [...] хамаагүй хаанашье хадаа үйлэдбэриин, [...] харилсаанууд, бодото байдалай шэнжэ тү[...] энээл иимэ, нүхэр Гомбоевой заагшадал тон [...] болонхой. Багашье, ехэшье коллектив мүнөө бүри[...]нгөө талаар интернациональна болонхой гээшэ. Жэ[...] болгон ямаршье коллектив абаад үзэе. Хяагтын ай[магай] Мөөрөөшын совхозой Б. Ж. Тодорхоевагай даадаг [хони]шодой бригадада гү, али Мухар-Шэбэрэй аймагай [«Ими]ня Ленина» колхозой Чимит-Цырен Гомбоевой даа[даг] хонишодой бригадада тиимэшье олон зон хүдэлдэггүй [...] даа. Тингэшье хадаа эдэнэр түл абалгыншье, үбһэ [...] бэлэдхэлгыншье үедэ ород нүхэдтээ хамта хү[дэл]дэг шуу. Эдэ бригадануудай хүдэлмэрилэгшэд ажа[...]ысоондо оронги, бүхы юумэеэ өөһэдынгөө брига[...] хүсөөр бүтээдэг гуримтай. Сабшалангай газартай. [...]нэйнгээ ургаса дээшэлүүлхэ хүдэлмэри жэнхэшэдгүй [...]дадаг. Хониной шэбхээр үтэгжүүлхэ, уһалха мэтээр [...]лангаа һайжаруулдаг юм. Үбһэеэ өөһэдөө сабша[...]урилжэ абадаг байна. Иигэжэ хүдэлһэнэй ашаар [...]рэй ажалай үрэ дүн хододоо һайн, олзо оршоншье [...] байдаг. Эдэнэрэй амжалта хадаа коллективэйнь түй[...] болоно. Бии байһан доторойнгоо арга боломжонуу[...] сүм хэрэглэжэ, хониной нооһо, мяха ехээр абахын [...] бүхы шадалаараа эдэнэр тэмсэнэ.

Совет хүнүүд, тэрэ тоодо Буряад ороной ажалшад юһэ[дэхи] табан жэлэй шиидхэхы гурбадахи жэлэй түсэбтэ [...]габаринуудые дүүргэхын түлөө шармайн тэмсэнэ. [Социа]лис уялганууд абтанхай, коллективүүд хоорондо до[гово]р баталанхай. Абаһан уялгануудаа бодотоор бэелүүл[хын] түлөө тэмсэл мүнөө хаа хаанагүй дэлгэрэнхэй.

Энэ жэл хадаа Буряад ороной ажалшадта бүришье ехэ [удха] шанартай байха юм. Буряадай автономито респуб[ликын] байгуулагдаһаар 50 жэлэй ой мүнөө зун гүйсэ[нэ]. Энэ ойн хүндэлэлдэ республикын ажалшад хахад [жэлэй]нгээ түсэб болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө шар[мая]ад оронхой. Бэшүүрэй аймагай Гушад нютагай Кали[ниной] нэрэмжэтэ колхоз бусад ажахынуудтал адли ород, [буря]ад нютагуудые нэгэдүүлһэн ажахы юм. Эндэхи [ажал]шад жэл ерэхэ бүри ажахыгаа улам хүгжөөхэ, шан[...]далтай болгохын тулада хүсэл оролдолгоёо гарган [...]. Ажахын үнгэрэгшэ жэлые ехэ олзо оршотой[гоор] дүүргээ. Сэбэр олзонь 92 мянган түхэриг болоо. [Ороо]һо тарянай, үбһэ ногооной һайн ургаса абадаг бо[лон]хой. Үнгэрэгшэ жэлдэ энэ колхоз дунда зэргээр гек[тарһаа] 14 центнер таряа хуряаһан байна. Мүн үбһэ ногоо[ной] һайн ургаса абаа. Мал ажалай, газар тариалангай [...] абаха, гүрэндэ худалдаха түсэбөө дүүргээ. [Энэ]хи табан жэлэй гурбадахи жэлые Гушадай кол[хозни]гууд эршэтэй, дэлисэтэй ажалаар эхилээ. Мяха гү[рэндэ] худалдаха нэгэдэхи кварталайнгаа түсэб 227 про[...] дүүргээ гэхэ гү, али түсэбэй ёһоор 440 центнер мя[ха х]удалдахын орондо 1001 центнер худалдаа. Мүн һү, [...] гүрэндэ худалдаха нэгэдэхи кварталай түсэб [...]нхэй. Ороо һо тарянай, үбһэ ногооной баян ургаса [абахы]н тулада тус колхозой механизаторнууд ехэ хү[дэлмэ]ри ябуулна. Сабшалангай ургаса дээшэлүүлхын ту[лада] эндэхи луговодууд ехэ юумэ хэһэн байна, мүнөөшье [...] байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ Заган гэжэ участогта саб[шала]н һайжаруулха, үтэгжүүлхэ ехэ хэмжээ ябуулгануу[д] бэелүүлһэнэй ашаар 175 га газарай гектар бүри[һөө] 33 центнер үбһэн хуряагдаа гэхэ гү, али түсэбөөр [хуря]агдаһанда орходоо хоёр дахин ехэ хэмжээнэй үбһэн [...]һэн. Энэ жэлдэ эндэхи луговодууд, механизатор[нууд] бүришье ехэ хүдэлмэри хэжэ байна. Сабшалан дээ[шэлүүлхын] [...]тагай үтэгжүүлгэ ехээр гаргагдаа.

[Кал]ининай нэрэмжэтэ колхозой алишье һалбаридань [ород]шье, буряадшье зон эбтэй эетэй бүлэ болонхой хү[дэлдэ]г, ниитынгээ ажалай түлөө бултадаа һанаа үнөөгөө [...], хэшээл оролдолгоёо, оюун бэлигээ, хүсэ шадалаа [зори]удаг байна. Хонишод М. Г. Базаров, Д. Г. Бад[...], һаалишад В. П. Тимофеева, Ф. А. Павлова, ме[хани]заторнууд Г. Ф. Горюнов, Ж. Ц. Цыбикмитов болон [...] шэнэ табан жэлэй гурбадахи шиидхэхы жэлдэ нии[тын] ажалда ехэ хубита нэмэриеэ оруулхын түлөө тэм[сэнэ]. Ажал дээрээ бэе бэедээ туһалалсажа хүдэлхэһөө [...]бхи хани нүхэсэлгэ гэжэ хаана байха бэлэй.

[Хүдөө] ажахын, мүн ондоошье һалбаринуудта: про[мыш]ленностьда, барилгада, транспортда, һургуулинууд[та] [...] бэшэшье газарнуудтахи интернациональна кол[лективүү]д хаба шадалаа гарган, шэнэ табан жэлэй гур[бадахи] шиидхэхы жэлдэ габшагайгаар хүдэлжэ байнад. [...] үйлэдбэрние аша үрэ ехэтэй болгохо гэжэ [КПСС-эй] XXIV съездын, Центральна Комитедэй декаб[риин] (1972 оной) Пленумэй табиһан гол шухала зорил[гые] бэелүүлхын түлөө бүхы совет хүнүүд, тэрэ тоодо Бу[ряад] ороной ажалшад тэмсэжэ байна.

[Ма]най үйлэдбэриин түхэл шэнжэ интернациональна [болон]хой. Энээнтэй хамта ниитын харилсаанууд улам [...], интернациональна шэнжэтэй болоо гээшэ.

КПСС-эй XXIV съездын тэмдэглэһэнэй ёһоор, манай [ороной арадуу]дай түүхын шэнэ нэгэдэл — совет арад байгуу[лагда]ба, бодото хүсэн болонхой» — гээд, СССР-эй бай[гуулагдаһаар] 50 жэлэй ойн баярай хамтын суглаан дээ[рэ] КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Бреж[нев] хэһэн «СССР-эй 50 жэлэй ой тухай» элидхэл до[...]элэгдэнэ. Энэ нэгэдэл хадаа манай орондо болоһон [...] ехэ хубилалтые, манай орондо социалис нацинуу[д]ай бии болон хүгжэһые, тэдэнэй хоорондохи шэнэ ха[рилсаа]нуудые гэршэлэн харуулжа байна.

[Ор]од, буряад, татар, башкир, яхад, армян, эвенк, халь[мааг], али ямаршье яһанай түлөөлэгшэнэрэй хэһэн ажал [бүхы] хүнэй бүтээл гэжэ тэмдэгтэй байдаг, харагдадагшье [...]. Иимэ тэмдэгтэй элдэбын орёо түхеэрэлгэ, маши[нану]уд харин гүрэнүүдтэ эльгээгдэнэ. Иимэ тэмдэгтэй [...]харин машина, частьнууд, агрегадууд совет оронэй [нэгэ] республикаһаа нүгөөдэдөө, нэгэ область, хизаарһаа [нүгөө]дөө абаашагдана. Иимэ хэрэгсэлнүүд Яхадһаа, [...] оронһоо, Киргизстанһаа, Казахстанһаа гэхэдээ [бүхы] совет хүнэй хэһэн, бүтээһэн зүйл гэжэ харагда[даг] байна бшуу.

[Ям]аршье яһанай түлөөлэгшэ хадаа үдэр бүри хэжэ [байһан] ажалаа совет хүнэй үндэр дээдэ нэрэдэ хүрэмөөр [болгох]ые оролдохо, ёһото интернационалист байһанаа ха[руулха]ые эрмэлзэхэ гээшэ коммунизм байгуулагшадай [гол] шанар болохо зэргэтэй.

[Ажа]лшадые интернациональна ёһоор хүмүүжүүлхэ та[лаар] ехэ юумэнэй хэгдэһэниинь бүгэдэндэ элитэ. Хэды [амжа]лта туйлаашье хадаа ажалшадые интернацио[нальна] үзэлөөр хүмүүжүүлхэ хүдэлмэри дүүрээ гэжэ [хэлэх]гүй байна. Юуб гэхэдэ, хоёр дэлхэйн хоорондохи [...] бодолой тэмсэлэй боложо байһан үедэ интернацио[нальна] хүмүүжүүлгые улам шангадхаха зорилгын улам [хурса]ар табигдажа байһаниинь ойлгосотой. Энээн тухай [саяхан] үнгэрһэн республикын партийна эдэбхитэдэй [суглаан] дээрээшье онсолон заагдаа.

[...] хаанагүй ябуулагдажа байгаа интернациональна [хүмүүжүүлгын] хүдэлмэриие улам хурса удхатай, дэли[...] дүтэлхы шэнжэтэй болгохо гээшэ партийна орга[низаци]нуудай, тэдэнэй олон тоото үзэл сурталшадай нэ[...]дын хэрэг мүн.

ХҮДӨӨ АЖАХЫН ХҮДЭЛМЭРИШЭДЭЙ БҮХЭСОЮЗНА СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨН

РАИСА ЯРУЛЕВНА ХАЙРУЛИНА МУХАР-ШЭБЭРЭЙ АЙМАГАЙ ЛЕНИНЭЙ НЭРЭМЖЭТЭ КОЛХОЗОЙ НЭГЭДЭХИ ҺААЛИИН ФЕРМЭДЭ 6 ЖЭЛЭЙ УРДА ТЭЭ ХҮДЭЛЖЭ ЭХИЛЬЭН ЮМ. МҮНӨӨ РАИСА ЯРУЛЕВНА КОЛХОЗОЙНГОО ТҮРҮҮ ҺААЛИШАДАЙ НЭГЭН БОЛОНХОЙ. ҮНГЭРЭГШЭ ЖЭЛДЭ ТЭРЭ ХАРАЖА БАЙҺАН ҮНЕЭН БҮРИҺӨӨ 2760 КИЛОГРАММ ҺҮ ҺААҺАН ЮМ. ТҮСЭБТЭ ЮҺЭДЭХИ ТАБАН ЖЭЛЭЙ ШИИДХЭХЫ ГУРБАДАХИ ЖЭЛДЭ ҺААЛИШАДАЙ БҮХЭСОЮЗНА МҮРЫСӨӨНДЭ ХАМ ОРОЛСОҺОН ҺААЛИШАН РАИСА ХАЙРУЛИНА МҮНӨӨШЬЕ ҮНДЭР СОЦИАЛИС УЯЛГАНУУДЫЕ АБАНХАЙ.

С. ЦЫДЫПОВЭЙ фото.

Хонишодой ажал урагшатай

Бэшүүрэй аймагай «Победа» колхозой хонишод, малшадай бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсоһоноо мэдүүлһэн юм. Тэдэнэр хонишодой эгээл харюусалгатай хаһа — түл абалтые хэзээ хэзээнэйхиһээ эмхи гуримтайгаар үнгэргэжэ, абаһан социалис уялгаяа холо үлүүлэн дүүргэхын тула оролдожо байна.

Ажахын эхэ хонидой 7 отарада хурьга абалга түлэг дундаа. Һаянай байдалаар эндэхи хонишод 100 эхэ хонин бүриһөө 97 хурьга абанхай. Колхозой түрүү хонишодой нэгэн Дмитрий Евдокимович Никипелов 100 эхэ хонин бүриһөө 108 хурьга абаад, тэдэнээ һайнаар түлжүүлжэ байнхай. Михаил Георгиевич Смолиной, Владимир Сидоровэй бригадын хонишод. мүн 100 хонин бүриһөө 100, тэрэнһээшье дээшэ хурьга абанхай. Ахалагша хонишон Кирилл Фалилеев түрүүшынхеэ хурьгалха зуһаг хонидые харууһалжа, 100 хонин бүриһөө 93 хурьга даб дээрээ абанхай.

Һүүлэй мэдээгээр, аймаг дотор 300 хонин эхирлэһэн байбал, «Победа» колхоздо 230 хонин хоёр хурьга гаргаа.

Түрэл республикынгаа алдарта 50 жэлэй ойн баярые нэрэтэй солотойгоор уттахын түлөө ажахын хонишод абаһан социалис уялгаяа шэнэлбэ. «Победа» колхозой хонишод хонин бүриһөө хурьга түлжүүлхэ уялгаяа сүм дүүргэхээр шиидэнхэй.

Д. ОЧИРОВ.
Бэшүүрэй аймаг.

БОРЬЁОГОЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

Зуунһаа—зуу

Үнгэрэгшэ жэлдэ Борьёогой совхозой хонишон В. Г. Базаров зуун эхэ хонин бүриһөө 106 хурьга абажа түлжүүлһэн, хонин бүхэнһөө 5 килограмм нооһо хайшалһан юм. Мүнөө тэрэ 655 эхэ хонидые харууһална. 109 эхэ хонин бүриһөө 110 хурьга абаад байнхай.

Энэ совхозой суута хонишон Д. Я. Свистунов 1972 ондо зуун эхэ хонин бүриһөө 134 хурьга абажа гарзагүйгөөр түлжүүлһэн юм. Мүнөө тэрэ даажа абаһан 587 эхэ хонидойнгоо 315-һаань 452 хурьга абаад, гарзагүйгөөр түлжүүлжэ байна. Хонишон А. Д. Цырендоржиев 100 эхэ хонин бүриһөө 100 гаран хурьга абанхай.

Борьёогой хонишод түрэл республикынгаа 50 жэлэй алдарта ойн һайндэрые нэрэтэй солотойгоор угтахаар эрмэлзэн ажаллана. Совхозой социалис уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэжэ, зуун эхэ хонин бүриһөө 100-һаа доошо бэшэ хурьга абаха байһанда найдан этигэмээр.

Уридшалаа

Буряадай АССР-эй байгуулагдаһаар алдарта 50 жэлэй ойн баярай мүрысөөндэ хам оролсоһон Ленинэй орденто Борьёогой совхозой үхэршэд гүрэндэ мяха тушааха I кварталайнгаа түсэб болзорһоонь урид дүүргэһэн тухайгаа мэдүүлбэ. Тиигэжэ энэ ажахы түсэбэй ёһоор 990 центнер мяха гүрэндэ тушааха аад, 1305 центнертэ хүргэжэ шадаһан байна.

С. ХАЛТУЕВ.

Анаагай совхозой нэгэдэхи отделениин хонишон Норбо-Самбу Жигмитович Бадмаев хори гаран жэлэй туршада хонин ажалда хүдэлһэн, дүй дүршэлөөр баян хүнүүдэй нэгэн юм. Энэ хонишоной үглөө эртэһээ үдэшын боро хараан болотор ажаллажа байхые харахат. Хонидые һайнаар харууһалаагүй һаа, хаанаһаа олон хурьган, ехэ нооһон абтахаб даа. Түхэреэн жэлэй туршада оролдожо хүдэлһэнэй ашаар Норбо-Самбу Жигжитович жэл бүри һайн үрэ дүн туйладаг. Нүхэр Бадмаев совхозойнгоо суута хонишон Ойдоп Тапхарович Тагаровтай хэдэн жэлэй туршада мүрысэнэ. «Өөрөө һурабал — бэшэнээ һурга» гэһэн уряа доро эдэ хонишод хүдэлдэг.

Байгша ондо Бадмаевай бригадын хонишод түл абалгаяа эмхи гуримтайгаар үнгэргэжэ, 100 эхэ хонин бүриһөө 100,3 хурьга абаад, тэдэнээ эрхим һайнаар түлжүүлжэ байнхай. Хурьгалха хонид эндэ үшөө олон.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ахалагша хонишон Н-С. БАДМАЕВ.
Г. МИХАЙЛОВАЙ фото.

Ажалые хамгаалгада— һулаoршагүй анхарал хандуулха

СССР-эй Верховно Соведэй палатануудай саг үргэлжын комиссинуудта

СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй ба Национальностьнуудай Соведэй хуули гаргалгын дурадхалнуудые оруулдаг комиссинуудай хамтын заседани һаяхан Кремль соо болоо. Промышленностиин зарим һалбаринуудай предприятинуудта эхэнэрнүүдэй ажал хамгаалха тухай хуулиин ямараар хэрэглэгдэдэг тушаа асуудал хаража үзэгдөө.

Национальностьнуудай Соведэй хуули гаргалгын дурадхалнуудые оруулдаг комиссиин гэшүүн М. М. Ибрагимов заседани дээрэ элидхэл хээ.

Мүн СССР-эй Барилгын материалнуудай промышленностиин министр И. А. Гришмановай, Целлюлозно-саарһанай промышленностиин министр К. И. Галаншинай, СССР-эй Хүнгэн промышленностиин министр Н. Н. Тарасовай, Химическэ промышленностиин министрэй нэгэдэхи орлогшо Л. И. Осипенкын элидхэлнүүдые комиссинууд шагнаа.

Союзай Соведэй хуули гаргалгын дурадхалнуудые оруулдаг комиссиин түрүүлэгшэ И. В. Капитонов заседани дээрэ үгэ хэлэһэн байна.

Ажал тухай ССР Союзай ба союзна республикануудай хуулинуудай үндэһэ һуурине, тэрэшэлэн ажал тухай союзна республикануудай хуулинуудай кодексэнүүдые бэелүүлгэ эхэнэрнүүдэй ажалай эрхэ байдал һайжаруулгада һайнаар нүлөөлнэ. гүрэнэй ба ажалай журам бэхижүүлгэдэ туһална гээд батлан абтаһан шиидхэбэри соонь заагдана. Тиихэтэй хамта эхэнэрнүүдэй ажал хамгаалха тухай хуулинуудые дутамагаар сахидаг баримтанууд зарим предприятинуудта үзэгдэнэ гээд комиссинууд тэмдэглээ.

Арадай ажахыда хүдэлдэг эхэнэрнүүдэй ажалай эрхэ байдал хүнгэдхэхэ ба һайжаруулха хэрэг тушаа хуулинуудые наринаар сахихын хойноһоо хиналта, шалгалта шангадхаха гэжэ комиссинуудай шиидхэбэринүүдээр министерствэнүүд ба эмхи зургаануудта һанамжалан дурадхагдаа.

ТАРИЛГАЯА 500 ГЕКТАРААР ҮРГЭДХЭХЭБДИ

Манай совхоз республика дотороо хуушанай, олон һалбаритай, жэл бүри ашаг олзо ехээр оруулдаг томохон ажахынуудай нэгэн юм. Хэрбээ 1970 ондо 170.000 түхэриг сэбэр олзо оруулһан байбал, сагай уларилай бэрхэтэй үнгэрэгшэ жэлдэ түсэбтэ 194.000 түхэригэй орондо 263.000 түхэриг олзотой гараа. Адууһа малаа олошоруулха, ашаг шэмэ абаха, гүрэндэ худалдаха дээшэлүүлэгдэһэн түсэб нёдондо үлүүлэн дүүргэгдээ. Тиигэжэ ССР Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөнэй дүнгөөр совхознай Ойн баярай тэмдэгээр шагнагдаһан байха юм.

Ажахымнай гол һалбари мал ажал юм. Тиимэһээ адууһа малай тоо толгой жэл бүри олошоржо, ашаг шэмэнь улам дээшэлжэ байдаг. Энэ жэлэй эсэстэ бүхыдөө 6110 үхэртэй, тэрэ тоодо 2600 үнеэтэй, 20190 хонитой, 390 адуутай болохо, үнеэн бүриһөө 2100 килограмм һү, хонин бүхэнһөө 3,5 килограмм нооһо абаха зорилготойбди.

Эды олон адууһа мал үсхэбэрилжэ, ашаг шэмыень дээшэлүүлхын тулада тэжээл ехээр бэлэдхэхэ хэрэгтэй. Энэ асуудал ажахыдамнай мүнөө хүрэтэр хүсэд шиидхэгдээдүй байһаар. Ушар иимэһээ ниитынгээ һүрэг малда эдинсэ һайнтай, шэмэ ехэтэй тэжээл бэлэдхэдэг болохо гээшэ бидэнэй гол зорилго. Энэ асуудал ойрын сагта гүйсэд шиидхэхэ талаар совхоздомнай горитой ажал ябуулагдана.

Газараймнай хүрьһэнэй шанар муу. Энэнь бултанда мэдээжэ. Ехэнхи полимнай харабтар хүрин, элһэлиг хүрьһэтэй. Тэрэ мүртөө эндэмнай орой дулааржа, эртэ хүйтэрдэг. Ороо һо тарянай, үбһэ ногооной ургасада шииг нойтон ехэ нүлөө үзүүлдэг гээшэ бэзэ. Манай Яруунада хура бороогой ехээр оробол, поли, сабшалан уһанда абташадаг, харин шииг нойтоной бага байбал, ехээр гандадаг. Ушар иимэһээ ажахын мэргэжэлтэд нютагайнгаа газарай хүрьһэнэй, байгаалиин эрхэ байдалые хараада абажа, ямар ургамал тарибал, жэл бүри тогтууритай һайн ургаса абтахаб гэһэн шэнжэлгэ-туршалгануудые хэжэ байдаг, агротехническэ өөрын онсо хүдэлмэри ябуулдаг.

Манай эрхэ байдалда ешмээн, обёосhoo ондоо ургамал ургахагүй, үндэр ургаса абтахагүй гэжэ олон жэлэй туршалга, ажабайдал гэршэлжэ үгөө. Тиимэһээ бидэ жэл бүри хэдэн мянган гектарта эдэ ургамалнуудые таридагбди. Мүн олон жэлэй ногоо тарихада ашаг үрэ ехэтэй гэжэ элишэлэгдээ. Үнгэрэгшэ жэлдэ га бүриһөө 4,7 центнер ороо һо таряа, 7 центнер үбһэ хуряажа абаа һэмди. Тиихэдэ 3870 гектарта олон жэлэй ногоо тарижа, гектарай 8 центнер ургаса, нэгэ центнер үрэһэ хуряагаабди. Мүнөө жэлдэ эды шэнээн газарта энэ ургамалаа ургуулжа, 500 гектарһаань үрэһэ хүрэнгэ абаха гэжэ шиидээбди. Гадна түрүүшынхеэ «сибириин волоснец» тарижа туршахамнай.

Үндэр ургаса һайн шанартай үрэһэнһөө гэжэ таряашан бүхэн һайн мэдэхэ. Нютагай эрхэ байдалда таараха һайн сортын үрэһэтэй болохо гэһэн асуудал шиидхэхэ зорилготойгоор үрэһэнэй тусхай бригада аймаг соогоо түрүүшынхеэ совхоздомнай байгуулагданхай. Тэдэндэ хахалагдадаг 5000 гектар газар, хүсэд хүрэхэ оньһон техникэ, дүршэл ехэтэй механизаторнууд үгтэнхэй. Тус бригадын гэшүүд мүнөө жэлдэ гектар бүриһөө 10 центнер таряа ургуулха даабаритай.

Тарянай газар мүнөө жэлдэ 500 гектараар үргэдхэгдэжэ, 10000 гектарта хүргэгдэхэнь. Шэнэ газар хахалжа, тэрээн дээрээ таряа тариха тусхай отряд байгуулагдажа, трактор машина, хүдөө ажахын зэр зэмсэг болон кадрнуудаар хүсэд хангагдаа. Түсэб даабари үгтөө.

Мүнөө жэлдэ 10000 гектарта ороо һото ургамал тарижа, гектар бүриһөө 9,5 центнер ургаса абахаар хараалан хайбди. Хүрьһэ муугай манай эрхэ байдалда эды шэнээн ургаса абаха гээшэмнай бэлэн хэрэг бэшэ. Хараалһанаа бэелүүлхын, адууһа малдаа хүсэд хүрэхэ тэжээл бэлэдхэхын тулада гектар бүхэнэй үрэжэл дээшэлүүлхэ болонобди. Энэ талаар манда юун хэгдээб, хэгдэжэ байна гээшэб? Энэ жэлэй ургасада гэжэ поли дээрэ 5800 тонно наг шэбхэ гаргагданхай. Таряалан болон сабшалангай ургаса дээшэлүүлхээр республика дотор соносхогдоһон габшагай хоёр һарын туршада бүхыдөө 9000 тонно наг шэбхэ гаргаха зэргэтэйбди. П. И. Саранинай хүтэлбэрилдэг лугомелиоративна отряд ажаллажа эхилһээр хэдэн хонобо. Наг шэбхэ зөөлгэдэ тэргэтэй найман трактор, хоёр погрузчик табигданхай. Механизаторнууд мүнөө Эксээн гэжэ газарта шэбхэ гаргажа байна. Үдэр бүри 800 тонно үтэгжүүлгэ зөөгдэнэ. Тиихэдэ олон жэлэй ногооной полидо минеральна үтэгжүүлгэ оруулха хүдэлмэридэ хоёр трактор ябажа байна. Бүхыдөө 100 гектарта иимэ үтэгжүүлгэ оруулагдаха юм. Хүсэд хүрэхэ минеральна үтэгжүүлгэ ажахыдамнай зөөгдэжэ асарганхай. Үтэгжүүлэгдэһэн гектар бүриһөө 16 центнер үбһэ хуряахабди. Ороо һо тарянай ургаса дээшэлүүлхын тулада гектар бүридэ 20 килограмм хүртэхөөр суперфосфат үрэһэнтэй хамта оруулхабди. Энэ жэлдэ эндэмнай хэзээ хэзээнэйхиһээ ехэ саһан ороо. Поли дээрээ хүр саһа тогтоожо абаха хүдэлмэри ажахын отделени бүхэндэ эмхитэйгээр үнгэргэгдөө. 1000 гектарта саһа тогтоохо даабари 600 гектараар үлүүлэн дүүргэгдээ. Хара ба намарай паар дээрэ тогтоогдоһон хүр саһан хайлахадаа газарыемнай яһала ундалуулха байха. Шииг нойто алдахагүйн тулада паараа гурба-дүрбэн үдэртэ борнойлжо дүүргэхэбди.

Хабарай хүдэлмэридэ хабаадуулагдаха оньһон техникэ, зэр зэмсэгүүд заһабарилагдажа, бэлэн болонхой. Дутагдал юуб гэхэдэ, гэнжэгэ тракторнуудаа хоёр халаанда хүдэлгэхэ механизаторнууд хүртэнэгүй. Бүхыдөө 40 хүн хэрэгтэй. Өөһэдынгөө хүсөөр 20 хүниие механизаторнуудай бүгэдэ ниитын һуралсалда бэлдээбди. Үлдэгшэ 20 хүн Улаан-Үдын хүдөө ажахын институдһаа ерэхэ юм. Тиимэ болохолоороо тарилгын үдэрнүүдтэ трактор бүхэн хоёр халаанда ашаглагдаха.

Мүнөө жэлэй ургасада бүхыдөө 30 мянган центнер үрэһэн хэрэгтэй. Өөһэдын 10000 центнер хүрэнгын ороо һотойбди. 5000 гаран центнер үрэһэн андалдажа асарганхай. Бии байһан хүрэнгын ороо һон тарилгын шанарта хүргэгдэнхэй. Эдэ үдэрнүүдтэ үрэһээ нара, һалхинда шаруулжа, үлеэлгэжэ хордожо эхилбэбди.

Совхоздомнай бэрхэ механизаторнууд жэл бүри олошоржо байдаг. Жэшээлбэл, коммунист Г. В. Колодин, Ц. Ц. Бадмаев, Ц. А. Хабаев, Б. М. Мулонов болон бусад агротехникын заабари соо таряалангаа элдүүрилжэ, баян ургаса ургуулдаг ёһотойл мастернууд болонхой. Нэгэ иимэ баримта дурдаһуу. Үнинэй механизатор Ц. А. Хабаев үнгэрэгшэ жэлдэ ДТ-75 трактораараа 1075 га условно хахалалга хээд, намартаа СК-4 комбайнда һуужа, 404 га таряа амярлан хадаһан, 2000 гаран центнер ороо һо суглуулһан байха юм. Иимэ жэшээнүүдые дурдаха болоо һаа, захагүй олон байха.

Юһэдэхи табан жэлэй шиидхэхы гурбадахи жэлдэ совхозоймнай механизаторнууд болон таряашад бүхыдөө 95000 центнер таряа ургуулжа, гүрэндөө 6000 центнер худалдаха, ниитынгээ адууһа малда 120.000 центнер үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ гэһэн уялгаяа бодотоор бэелүүлхын тулада хабарайнгаа хүдэлмэридэ эршэтэйгээр бэлдэжэ байна.

Б. ЖАМБАЛОВ,
Яруунын совхозой главна агроном.

А. Н. Косыгин Швеци мордобо

[КПСС]-эй ЦК-гай Политбюро[йн] гэшүүн, СССР-эй Ми[нистрнүү]дэй Соведэй Түрүү[лэгшэ] А. Н. Косыгин албанай [хэрэгээр] Швеци ошохоёо апре[лиин] 2-то Москваһаа мордо[бо].

[...] К. Т. Мазуров, П. Е. [...], Ю. В. Андропов, [М. С.] Соломенцев, СССР-эй [Министр]нүүдэй Соведэй Тү[рүүлэгшы]н орлогшонор Н. К. Байбаков, В. А. Кириллин, М. А. Лесечко, В. Н. Новиков, Л. В. Смирнов, Н. А. Тихонов, СССР-эй министрнүүд А. А. Громыко, А. А. Гречко, Н. С. Патоличев, Б. П. Бугаев, Н. А. Шолохов, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй хэрэгүүдые эрхилэгшэ М. С. Смиртюков, Моссоведэй гүйсэдхэхэ комитедэй Түрүүлэгшэ В. Ф. Промыслов Внуковска аэродром дээрэ А. Н. Косыгиниие үдэшэбэд.

Швециин хэрэгүүдые СССР-тэ саг зуура эрхилхэ этигэмжэтэ Л. Вестерберг үдэшэгшэдэй дунда байлсаа.

Латвиин ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ю. Я. Рубэн, далайн флодой министр Т. Б. Гуженко, СССР-эй министрнүүдэй орлогшонор И. Н. Земсков, М. Р. Кузьмин гэгшэд А. Н. Косыгинтай хамта Швеци ошобо.

(ТАСС).

А. Н. Косыгин Стокгольм ерэбэ

СТОКГОЛЬМ. (ТАСС-ай тусхай корр.). КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин албанай хэрэгээр Швецидэ ерэбэ.

Премьер-Министр У. Пальме, Швециин правительствын гэшүүд ба бусад тусхай тушаалтад Стокгольмдохи Арланда аэродром дээрэ А. Н. Косыгиниие угтаһан байна.

ПОЛИТИЧЕСКЭ ХҮДЭЛМЭРИИЕ ҮРГЭН ДЭЛИСЭТЭЙГЭЭР ЯБУУЛХА

Үнгэрэгшэ жэлэй эсэстэ бидэ Совет Социалис Республикануудай Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн һайндарые баяр баясхалантайгаар тэмдэглээ һэмди. Энэ ехэ һайндартэ зорюулагдаһан, КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй, РСФСР-эй Верховно Соведэй баярай хамтын суглаан дээрэ КПСС-эй Центральна Комитедэй Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн элидхэл болон бусад документнүүд, КПСС-эй ЦК-гай декабрийн Пленумэй тогтоол мүнөө үеын политическэ хүдэлмэриин гол темэнь болонхой.

Мүнөө манай ,республика дотор ажалшадай дунда ябуулагдажа байгаа политическэ хүдэлмэридэ 13.900 агитатор, 6.100 политинформатор, «Знание» бүлгэмэй 11.340 гэшүүд, партийна организацинуудай штатна бэшэ 900 лекторнүүд ба элидхэлшэд хабаадалсана.

Социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, ажахын алишье һалбарида амжалта туйлаха, хүн зониие коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ политическэ агитациин удха шанарынь мэдээжэ. Энэ хүдэлмэриие уран хурсаар, гүн гүнзэгыгөөр ябуулхын тулада партийна организацинууд политическэ, теоретическэ талаараа бэлэдхэлтэй үйлэдбэриин түрүүшүүлые, коммунистнууд, комсомолшууд, партийнабэшэ эдэбхитэдые агитатораар, политинформатораар, лектораар, элидхэлшэдээр томилһон байна. Жэшээнь, Хяагтын аймагта мүнөө 875 агитатор тоологдожо, тэдэнэй хахадынь ажалай түрүүшүүл — коммунистнууд ба комсомолшууд, мүн олон багшанар, медицинын ба соёлой хүдэлмэрилэгшэд юм. Жэшээлхэдэ, Ранжуровай нэрэмжэтэ колхоздо 22 агитатор, 10 политинформатор тоологдоно. Партийна эхин организаци (секретаринь Б. З. Алсахаев) малшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулхаар 15 агитатор, 7 политинформаторые томилонхой. Тэдэнэр партийна организациин энэ даалгабарие жэшээтэ һайнаар бэелүүлнэ. Эндэхи дунда һургуулиин багшанар А. И. Русанова, Е. М. Белобородова, М. И. Сухарева, В. Ц. Самбуева, соёлой хүдэлмэрилэгшэ Г. П. Будникова гэгшэд саг үргэлжэ өөһэдынгөө участогуудта ошожо, парти ба правительствын шиидхэбэринүүд, Совет Социалис Республикануудай Союзай 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай суглаанай материалнууд ба КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй элидхэл тухай, мүн юһэдэхи табан жэлэй шиидхэхы жэл — мүнөө жэлэй зорилгонууд тушаа һонирхолтой хөөрэлдөө үнгэргэнэ. Тус колхозой хоёрдохи фермын малшад багша Александра Иннокентьевна Русанова, хонинной нэгэдэхи отарын хонишод багша Валентина Цырендоржиевна Самбуева гэгшэдэй хөөрэлдөөнүүдые ехээр һонирхон шагнажа, ойлгогдоогүй асуудалнуудтаа гүйсэд харюу абадаг. Иимэ жэшээ эндэ яһала олон. Партийна эхин организаци һара бүхэндэ агитаторнууд болон политинформаторнуудтай семинар үнгэргэдэг гуримтай, эндээ дүй дүршэл тухайгаа дэлгэрэнгы хөөрэлдөө хэдэг юм. Эдэ семинар, зүблөөнүүд дээрэ колхозой түрүүлэгшэ А. И. Соковиков, дунда һургуулиин директор В. В. Башенхаев, колхозой партийна эхин организациин секретарь В. З. Алсахаев болон бусад хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд һонирхолтой элидхэл, лекцинүүдые уншадаг, суглараһшадые колхозойнгоо ажабайдалтай, шиидхэгдэхэ зорилгонуудтай танилсуулдаг байна. Тиихэдэ партийна эхин организаци харуулан ойлгуулха агитацида анхаралаа саг үргэлжэ табижа, колхозойнгоо үйлэдбэриин бүхы участогуудаар уряа лозунгнууд, плакадуудые үлтэһэн байна. Юһэдэхи табан жэлэй туршада колхознигуудай бэелүүлхэ зорилгонууд тоо баримтаар тодорхойлон харуулагданхай. Социалис мүрысөөнэй дүнгүүд һара бүхэндэ харуулагдажа, ажалай дүн гү, али һонирхолтой мэдээнүүд «сахилгаан», дайшалхы хуудаһан», ханын газетэдэ гаргагдажа байдаг.

Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй дунда бүхэсоюзна социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай тоггоолые бодотоор бэелүүлхэ талаар Зэдын, Сэлэнгын, Кабанскын, Хоринн, Захаминай аймагуудай партийна организацинууд эмхидхэлэй ба ойлгууламжын ехэ хүдэлмэри ябуулаа. Тус хэрэгтэ агитаторнууд, политинформаторнууд, соёлой хүдэлмэрилэгшэд эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Жэшээлхэдэ, мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай Сэлэнгын совхоздо яһала ехэ юумэн хэгдэнэ. Совхозой партийна организаци (секретаринь М. Ж. Шагдаров) социалис мүрысөөнэй дүн саг болзортонь согсолжо, илагшадые моральна болон материальна талаарнь урмашуулна. Кварталай мүрысөөндэ илагшын хүндэлэлдэ совхозой түб һууринда «ажалай алдар солын туг» үргэгдэнэ. Малшадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ совхозой суута һаалишан Социалис Ажалай Герой Надежда Лазаревна Тадвашкина хододоо түрүүлжэ ябана. Энэ һаалишан үнгэрһэн 1972 ондо 18 үнеэдэй тус бүриһөөнь 5.130 литр һү һаагаа. Байгша оной январь һарада болоһон совхозой агитаторнуудай семинар дээрэ тэрэ хүдэлмэриингөө дүй дүршэл тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгөө һэн.

Мүнөө Сэлэнгын совхоздо хамтадаа 25 агитатор хүдэлнэ. Тэдэнэй дундаһаа эдэбхитэй агитаторнууд гэхэдэ, багша А. А. Банеев, совхозой экономист Е. Г. Сабяева, хүдөө ажахын мэргэжэлтэ Г. Г. Андреев болон бусад болоно.

Зэдын аймагай Борьёогой совхоздо, Улаан-Үдын аймагай «Дружба» ба «Маяк» колхозуудта, Хяагтын аймагай Алтайн совхоздо, Кабанскын совхоздо, Түнхэнэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ ба «Маяк» колхозуудта ойлгууламжын хүдэлмэри урид зохёогдоһон түсэбэй ёһоор ябуулагдадаг байна.

Промышленна олохон предприятинуудай, барилгын организацинуудай партийна эхин организацинууд ажалшадай дунда ябуулагдадаг ойлгууламжын хүдэлмэридэ нилээд ехэ анхарал хандуулжа, тоб гэмэ тодо, уран хурса болгохын тулада бодомжолдог байна. Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводто мүнөө 1.100 гаран агитатор, политинформаторнууд, 300-гаад элидхэлшэд ба лекторнүүд тоологдоно. Заводой партком (секретаринь В. А. Уланов) тэдэниие үйлэдбэриин бүхы участогуудта, хүн зоной һуудаг газарнуудта хубаарилан табинхай. Агитатор бүхэн даалгагдаһан участогтаа 7—10 хоног соо нэгэ дахин ошожо, парти, правительствын тогтоол болон мүнөөнэй уласхоорондын байдал тухай, заводойнгоо коллективэй зорилго, хэрэг ажал тухай һонирхолтой хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг. Дүй дүршэл ехэтэй, зондоо хүндэтэй агитаторнууд гэхэдэ: СССР-эй Верховно Соведэй депутат, Социалис Ажалай Герой, заводой инструментальна цехэй токарь Б. З. Поздеев, модельнэ цехэй хүдэлмэришэн модельщик С. С. Чеботарев, зэд хайлуулгын болон аппаратна цехүүдэй мастернууд В. А. Соболев ба И. А. Дубович, локомотив хабсаргалгын цехэй слесарь А. С. Кульбинов гэгшэд болоно. Мүнөө эдэ агитаторнууд КПСС-эй Центральна Комитедэй Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй «Совет Социалис Республиканудай Союзай 50 жэлэй ой тухай» элидхэл, баярай суглаанай бусад материалнуудаар, мүн Буряадай АССР-эй 50 жэлэй ойдо бэлэдхэл тушаа хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэ.

Улаан-Үдын «Электромашина» завод республикын промышленна томохон предприятинуудай нэгэн мүн. Тус заводой партийна эхин организаци (секретаринь З. Е. Сучков) агитатор, политинформаторнуудаар 66 хүнүүдые томилонхой. Тэдэнэй 40-ниинь хүдэлмэришэдэй гэр байрануудта ошожо, хөөрэлдөө хэдэг юм. Заводой үнинэй хүдэлмэришэд—коммунистнууд М. М. Кобецкая, В. П. Третьяков, М. Ф. Голубенко, партийнабэшэ хүдэлмэришэн Г. Н. Базун болон бусад арбан хоногтоо нэгэ дахин ажалшадай һуудаг гэр байрануудаар ябажа, тэдэнтэй өөһэдтэйнь, мүн гэр бүлынхидтэйнь хөөрэлдэдэг байна. «СССР орон үнгэрһэн жэлнүүдэй хутасаада», «Манай ороной арадуудай хани барисаан — ленинскэ национальна политикын илалта», «1973 он — юһэдэхи табан жэлэй шиидхэхы жэл мүн», «Буряадай АССР-эй 50 жэлэй ойе угтуулан, республикымнай ажалшадай абаһан социалис уялганууд» гэхэ мэтын темэнүүдээр эдэнэр хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэ. Гадна заводой партийна организаци үхибүүдые гэр бүлэдэнь хүмүүжүүлхэ асуудалнуудта онсо анхарал хандуулна. Энээн тушаа заводой цехүүдээр, соёлой байшан болон библиотекэ соо юридическэ темээр тусхай лекци, элидхэл уншагдажа, хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэнэ. Тус хэмжээ ябуулгануудта заводой хүтэлбэрилэгшэд, тэрэнэй директор П. Н. Бурлов, партийна эхин организациин секретарь З. Е. Сучков, цехэй начальник А. Ф. Безбородов, заводой юрист И. Г. Комаров, мүн түрүү хүдэлмэришэд, үнинэй коммунистнууд хабаадалсана.

Ниитэ-политическэ хүдэлмэриин шухала участогуудай нэгэниинь—лекционно пропаганда болоно. Энэ талаар һүүлэй жэлнүүдтэ республика доторнай ехэхэн юумэн хэгдээ. КПСС-эй түүхэ, марксистско-ленинскэ философи, ороной экономико болон культура хүгжөөлгэ тухай, мүн бусад политическэ темэнүүдээр лекци, элидхэлнүүд хэзээ хэзээнэйхиһээ олоор уншагдана. Лекционно пропагандада республикын хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин таһагай Буряадай филиалай, дээдэ һургуулинуудай эрдэмтэд, үйлэдбэриин түрүүшүүл, промышленностиин, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд хабаадалсана.

Мүн лекционно пропагандада районуудай болон ажахын олохон хүтэлбэрилэгшэд эдэбхитэйгээр хабаадалсаа, эдэнэр тус тустаа темэтэй болонхой. Жэшээлхэдэ, Хяагтын аймагай Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ А. Н. Соковиков «Колхозой ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ арга боломжо тухай», КПСС-эй Хоринн райкомой нэгэдэхи секретарь П. М. Павлов «СССР гүрэниие байгуулга—КПСС-эй ленинскэ национальна политикын илалта», КПСС-эй Кабанскын райкомой нэгэдэхи секретарь В. Н. Титов «Хүдөө ажахые ашаүрэ ехэтэй болгохо зам», Зэдын аймагай Борьёогой совхозой директор Б. П. Хомутов «Хони үсхэбэрилгэ — ажахын олзотой һалбари мүн», Загарайн аймагай «Гигант» колхозой түрүүлэгшэ, экономикын эрдэмэй кандидат А. В. Смолин «Хүдөө ажахы хүгжөөхэ тухай КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүд» гэхэ мэтэ темэнүүдээр лекцинүүдые уншадаг юм.

Ниитэ-политическэ хүдэлмэри яһала һайжарбашье, ушөөл дутуу дунданууд бии байһаар. Энээн тухайда һая үнгэрһэн республикын партийна эдэбхитэдэй суглаан дээрэ тодорхойгоор хэлэгдээ. Саашадаа КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй «Совет Социалис Республиканудай Союзай 50 жэлэй ой тухай» гэһэн элидхэл соо табигдаһан зорилгонуудые бэелүүлэн, политическэ хүдэлмэриие улам дэлисэтэй болгохо, ажалшадые интернациональна үзэлөөр хүмүүжүүлхэ тушаа партийна организацинуудай үмэнэ дэлгэрэнгы хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлжэ, Буряадай АССР-эй 50 жэлэй ойе ажалай амжалтаар уттаха гээшэ республикын бүхы партийна организацинуудай, мүн олон тоото соёл сурталай хүдэлмэрилэгшэдэй нэрэ хүндын хэрэг болоно. Республикын ажалшадай урда табигдажа байһан ажахын-политическэ зорилгонуудые, тэрэ тоодо малай үбэлжэлгэ, хабарай тарилга, мүн промышленностиин, барилгын организацинуудай гүрэнэй түсэб, абаһан социалис уялгануудаа амжалтатай бэелүүлхэ хэрэгтэ агитаторнууд, политинформаторнууд, элидхэлшэд болон лекторнүүд эдэбхитэйгээр хабаадаха байна.

Д. ШАГДУРОВ,
КПСС-эй обкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагшын орлогшо.

СССР-эй бүхы областьнуудай ехэнүүдэй нэгэн Тюменскэ областиин баялигые шэнжэлхэ хэрэгтэ агаарай флот ехэ үүргэ дүүргэдэг. Эндэхи авиалиниин утань 30 мянган километрһээ дээшэ болонхой. Гансахан юһэдэхи табан жэлэй түрүүшын хоёр жэл соо тэд... мянга гаран тонно ашаа ба 4 ... шахуу хүнүүдые зөөһэн байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «тайгын такси» тянигуудта ерээ.

ТАСС-ай фотохро...

ХАРТААБХЫН УРГАСА ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ

Хартаабха гээшэ һайн шанартай шэмэтэ тэжээл болодог юм. Тиимэһээ түрэл парти, гүрэн түрэмнай һүүлэй жэлнүүдтэ энэ ургамал ехээр тарижа, баян ургаса хуряаха хэрэгтэ горитойхон анхарал хандуулна. Зүгөөр республика доторнай хартаабха болон овощой баян ургаса жэл бүри жэншэдгүй хуряажа гүрэндөө тушаадаг түрүү ажахынууд яһала олошоронхой. Жэшээлбэл, Кабанскын аймагай «Шергинский», Кабанскын совхозууд нёдондо гектарай 116—119 центнер хартаабха хуряагаа бэлэй. Гадна энэ аймагай Кабанскын совхозой суута хартаабхашад нүхэд Суворов, Хлыстов гэгшэд жэл бүри гектарай 200 центнер ургаса хуряажа амжана. Тиихэдэ Хяагтын совхозой Александр Колодиной хүтэлбэрилдэг звено гектар бүри һөө 108 центнер хартаабха суглуулаа һэн. Харин хүршэ Бэшүүрэй аймагай Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой А. Пономарёвой бригада даажа абаһан 33 гектарай тус бүриһөө 106 центнер ургаса хуряаһан байна.

Теэд юрэнхыдэнь абажа харахада, олохон ажахынууд хартаабха болон овощой тогтууритай баян ургаса хуряажа абахын түлөө хүсэд оролдоногүй гэжэ тэмдэглэлтэй. Энэ ямар ушарһааб гэбэл, нэгэдэхеэр, колхоз, совхозуудай агрономууд эдэ ургамалнуудые тариха агротехникэ наринаар сахиха, газарыень үргэдхэхэ, минеральна үтэгжүүлгэ хүсэд хүрэхөөр оруулха талаар шанга эрилтэ табинагүй. Хоёрдохёор, хартаабха болон овощой эрхим сортын, нютагайнгаа эрхэ байдалда тааранги үрэһэ хүрэнгэтэй болохо, тарилгын хойноһоо һайнаар харууһалха тушаа һайса оролдоногүй. Гол түлэб эдэ бүхы дутагдалһаа боложо, үнгэрһэн хоёр жэлэй туршада гектарай оройдоол 54—58 центнер хартаабха, 74—79 центнер овощ суглуулагдаа.

Үнгэрһэн хоёр жэлэй туршада Зэдын, Яруунын, Хоринн аймагууд гектарай оройдоол 16—26 центнер хартаабха хуряажа, хараалагдаһан түсэбэйнгөө гурбанайшье нэгэ хубиие дүүргээгүй. Гэхэтэй хамта Зэдын аймагай «Заречный», Хоринн аймагай «Георгиевский», Хэжэнгын совхозууд тариһан үрэһэн хүрэнгэеэшье тэхэрюулжэ шадаагүй.

Саашадаа овощой ургаса дээшэлүүлхэ тушаа хэлэхэ болоо һаа, мүн лэ ниимэрхүү дутагдалнууд ушарһан зандаа. 1971—1972 онуудай дүнгүүдые согсолон харахада, овощ таридаг 107 ажахын 25-ниинь гектарай 31—50 центнер, 5-ниинь гектарай 176—200 центнер огородой эдеэ суглуулжа абаа гэхэ гү, али нёдондо гүрэндэ овощ тушааха даабаряа 64 процентдэ хүргэһэн юм. Тиигэжэ огородой эдеэ, хартаабха гүрэндэ худалдаха 1972 оной арадай ажахын түсэб дүүргэгдээгүй байна.

Дээрэ дурсагдаһан түрүү хартаабхашадай, мүн гектарай 220—250 центнер овощ ургуулдаг Улаан-Үдын аймагай Калининай нэрэмжэтэ совхозой Н. С. Гордеевэй, Сэлэнгын аймагай Шасарганын совхозой Е. И. Тугариновай ба Загарайн аймагай Онохойн совхозой К. Е. Спиридоновой хүтэлбэрилдэг звенонуудай дүй дүршэл дээрэһээ абажа харахада, республикымнай ажахынууд эдэ ургамалнуудай тогтууритай баян ургаса хуряаха яһала арга боломжотой. Теэд юундэшьеб зарим совхозуудай агрономууд энээниие тоодоггүй гэхэ гү, али анхаралаа багаар хандуулжа, гол түлэб сагай уларилай таарамжагүй байһан дээрэһээ бага ургаса хуряагдана гэдэг заншалтай. Энэ тон буруу. Юуб гэхэдэ, хартаабха, овощ тушааха түсэб ажахы бүхэн ямаршье сагта бэелүүлхые оролдохо зэргэтэй.

Хэнэйшье мэдэхээр, овощ, хартаабхын тогтууритай баян ургаса ургуулхын тула бүсад ургамалнуудтал адли һайн харууһан хэрэгтэй. Теэд республикымнай зарим ажахынуудай агрономууд, хүтэлбэрилэгшэд гол түлэб тарилга, хуряалгынь хүдэлмэри эмхидхээд лэ, бэшэ ондоо юушье ябуулдаггүй юм. Тиин иигэжэ өөрынгөө дураар ургаһан хартаабха, овощнь бог буртаг үбһэндэ дарагдажа, хорхой шумуулда эдюулжэ хосоршоно. Хэрбээ баян ургаса ургуулха гэбэл, наг шэбхэ ехээр гаргажа, минеральна үтэгжүүлгэ хүсэд хүрэхөөр оруулха һэн.

Нёдондо республика доторнай овощ, хартаабхын газарта бүхыдөө оройдоол 1143 тонно минеральна үтэгжүүлгэ оруулагдаа һэн. Энэнь тон бага гээшэ. Түрүү хартаабхашад, овощ ургуулагшад тогтууритай баян ургаса хуряахын тула наг шэбхэ ехээр гаргажа тараадаг, тусхай картографиин ёһоор минеральна үтэгжүүлгэ хүрэхэ соонь оруулдаг ба газараа һайса уһалдаг, элдүүрилдэг байна. Тиихэдээ хартаабха, овощ һуулгаха хаһа сагаа эртэнһээ тодорхойлжо, тарилгынь нормые хазагайруулдаггүй юм. Эдэ бүхы агротехническэ заабаринуудыень хүсэдөөр бэелүүлһэнэй ашаар баян ургаса абана гээшэ.

Түрүү ажахынуудай һүүлэй үедэ туйлаһан дүнгүүдые согсолон шэнжэлхэдэ, овощ, хартаабхын газар тусхай оньһожоруулагдамал звенонуудта даалгахада нилээд ашагтай байһаниинь элирээ. Юуб гэхэдэ, тусгаар эмхидхэгдэһэн звеногой гэшүүд даалгагдаһан хүдэлмэридөө эзэн ёһоор хандажа, заабол баян ургаса ургуулхые оролдодог байна. Жэшээлбэл, Кабанскын совхоз 1966 ондо бүхыдөө 273 гектар хартаабхын газартай байһан юм. Энэнэйнь хэндэшье даалгагдадаггүй дээрэһээ бүхы ажалыень саг зуураар томилогдоһон хүнүүд хэдэг заншалтай һэн. Теэд тус ажахы тэрэ жэлдээ гектарай оройдоол 30 центнер хартаабха хуряажа, 51 мянган түхэригэй гарзада ороо бэлэй.

Удаань совхозой мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд хартаабхашадайнгаа ажалыень шэнээр эмхидхэжэ, тусхай оньһожоруулагдамал 5 звено байгуулжа, тус бүридэнь 50 гектар газар, «МТЗ» түхэлэй 2 трактор, хартаабха һуулгаха 2 сеялкэ, борной, культиватор, 2 комбайн, эшыень сабшаха машина даалгаа һэн. Тииг... ондо бүхы 200 гек... гектар бүриһөө 149 ... нер ургаса хуряажа, ... центнер хар... өөрынь үнэ сэнгые ... 88 мүнгэндэ хүргөө ... Тэрэ гэһэнһээ ... ажахы тогтууритай ... гаса хуряажа, ха... һан түсэбөө ходо ... дүүргэдэг болоо.

Гансахан нёдондо ... скын совхоз гүр... таабха тушаажа, 33 ... ган түхэригэй олзо ...

Мүнөө республика... най бүхыдөө 8 мя... тар хартаабхын, 1.8... тар овощой газар ... Теэд энэ газарай ... уһалагдадаггүй дээр... гасуур жэлдэ ехэнх... гамнай хатажа хосор... шадаа баян ургаса ... тула хартаабха, ... түлэб уһалагдадаг ... тариха хэрэгтэй.

Хоёрдохёор, зари... тариһан ургама... һая үндэһэлжэ ... үедөө хабарай хүйт... али намарай эртын ... сохюулжа хүлд... ха юм. Зүгөөр ажа... тарилгаяа хүйтэн... гаалха хэмжээнүү... соонь, эртээнһээ аба... гэмшэлтэй.

Һайнаар ургаһан ... һаа хэзээдэшье ба... абтадаг гээшэ. Тии... ажахы парнигуудаа ... һээ бэлдээгүй дээрэ... садаяа орой һуул... рилгынгаа хаһа са... дадаг байна.

Гурбадахяар, ... овощой баян ургаса ... хын тула һайн ... эрхим сортын үрэ... тэй юм гэжэ урид ... бэлэй. Теэд респу... ажахынууд жэл бү... доол 50—60 процен... үрэһэ хаадаг бай... шыень айлһаа ... бэлэдхэлэй пунктну... далдажа абадаг ...

Эрхим сортын ... өхөөр тарижа үрэ... бал, хойшодоо энэ ... лайнгаа ургасыень ... шэлүүлхэ байһа...

... са дээшэлүүлгэдэ ... дутагдалнуудые то... гээр хэлэгдэбэ ... саашадаа тогтуу... ургаса жэншэдгү... байгша ондо аба... лис уялгаа сум... тула нэн түрүүлэ... тагдалнуудаа дар... жа, хартаабха, ... гада одоошье ёһото... лаа хандуулха саг ...

И. ТРОФ...
Буряадай ...
...
республиканска ...
начальнигай ...

ҮБГЭЖӨӨЛ БАДМАЕВ ХОНИШОН БОЛОНХОЙ

Лубсан Бадмаевич Бадмаев 1930 онһоо хойшо Коммунис партиин гэшүүн. Энэ нүхэр үни удаан саг соо партийна, советскэ органуудта ажал хэһэн хүн. Республикын тусхайта пенсионер болоһоор Лубсан Бадмаевич үнихэнэй. Теэд энэ үбгэжөөл үндэр наһатайб гээд, гэртээ һууха дурагүй, шадал зэргээрээ ажал хүдэлмэри хэхэ, арад зондоо туһатай байха гэжэ оролдодог юм.

Эгээл тиимэ тулада нүхэр Бадмаев Химнын совхоздо ажал хэхэ гэһэн байгаа.

Үнгэрэгшэ жэлэй октябриин эхин байгаа һэн. Хонхын арал гэжэ нютагта байрладаг эрье хонидой отара халуун намар байхада муудажа эхилээ бэлэй. Эндэ хони адуулдаг Нима Цыреторов ажал хэрэгтээ муугаар хандаа, мал ажал дээрэ ажаллаха дурагүй хүн байгаа. Тэрэниие һэлгэхэ, ондоо хүниие энэ отара дээрэ табиха, малайнь тамир тэнхээе заһаха хэрэг гараа һэн.

Уданшьегүй Лубсан Бадмаевич ажахын ахамад зоотехнигтэй Хонхын аралда ерэбэ. Лубсан Бадмаевич Бадмаев 1971 ондо гараһан 811 толгой эрэ хонидые өөр дээрээ тушаажа абаба. Бутыд-Ханда Цыденовэе туһалагша болгон абаа. Эдэ хоёр нүхэд хони малаа үшөө дулаан, саһагүй сагта һайса бэлшээгээ, тарянай нойн дээрэ һайса ябуулна.

Совхозой дирекци толгой бүридэнь 300 грамм хүртэхэ холимол тэжээл үгэдэг болоо. Гадна модоной шэлбүүһэ малдаа эдюулдэг болоо һэн. Тиихэдэ тус отара дээрэ тэжээлэй дабһан, һолоомон таһалдахаяа болибо.

Ноябрь, декабрь үнгэрбэ. Хонхын аралай хонид тад онлоо болоо, тамир тэнхээнь һайжараа.

Бидэ мэнэ һаяхан Хонхын аралда ерэбэбди. Үбгэжөөл Бадмаев эмээлтэ морёо унаад, хонидоо харууһалжа, бэлшээжэ ябаа һэн. Борсогор сагаан хонид һолоомын узуур дээрэ һайса бэлшэнэ, эндэ тэндэ унаһан тарянай хоолосые бэрхээр түүжэ эдинэ. Үбһэ тэжээлэй хомор үедэ малаа һайса бэлшээхэ гээшэ тусгаар удха шанартай. Тэрэниие Лубсан Бадмаев Бутыд-Ханда Цыденова хоёр һайса ойлгоно. Эдэ хоёр хонишод адуулжа, харууһалжа байһан һүрэг хонидоо гарза хоролтодо оруулангүй зунай ногоондо гаргаха аабза гэжэ Химнын совхозойхид ехэтэ найдана.

Г. ШИРЕТОРОВ.

Мүнөө жэлдэ «Нарынгидроэнергострой» Курпсайска ГЭС-эй барилга эхилхэ юм. Шэнэ станциин хүсэн 800 мянган киловаттда хүрэхэ. Мүнөө Курпсайска ГЭС-эй баригдаха газарта хабсагай шулуун, мүн мүрэнэй урасхал шэнжэлэгдэжэ байнхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: гидрологууд шэнжэлгын хүдэлмэри ябуулжа байна.

ТАСС-ай фотохронико.

Мария Васильевна Чумакова Эрхирэгэй совхоздо тугалшанаар хүдэлжэ эхилһээр үннэй юм. Тиимэһээ жэл бүри олон тугал абажа, гарзагүйгөөр ондо оруулжа ябадаг дээрэһээ ажахын эрхим малшадай нэгэн гэжэ тоологдодог. Мүнөө нүхэр Чумакова 79 нарай тугалтай болонхой, тэдэнэйнгээ хойноһоо харууһа хэжэ эхилэнхэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тугалшан М. В. Чумакова тугалнуудтаа һү үгэжэ байна.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

БАРГАЖАНАЙ АЙМАГТА

ЗАГАҺАШАД АМЖАЛТАТАЙ

Хабар боложо, үдэрэй ута болоһые зүбөөр хэрэглэн, Баргажанай адагай комбинадай загаһа баригшад һүүлэй үедэ муу бэшэ амжалта туйлана. Багсаан хэлэхэдэ, эдэнэр кварталай түсэбһөө гадуур 467 центнер загаһа тушааһан байна.

Илангаяа загаһа баридаг «Ленинэй зам» колхозой загаһашад амжалтатай. Үбэлэй хоёр һара соо тэдэнэр хамта дээрээ 2184 центнер загаһа бариһан байха юм. Эндэ Н. Н. Малогрошевой ба Л. А. Крушинскиин бригаданууд түсэбөө холо үлүүлэн дүүргээ. Энэ хоёр бригадын загаһашад хамтадаа 500 центнер загаһа гүрэндөө тушааба.

МОДОШОДОЙ ЭРШЭТЭ АЖАЛ

Табан жэлэй шиидхэхы, гурбадахи жэлдэ Онёогой леспромхозой модошод гүрэндөө ехэ модо бэлэглэхын түлөө оролдоно. Гавриил Фокеевич Вставскиин даадаг бага комплексно бригада предприяти соогоо түрүүлнэ. Бригададань тэрэнэй нүхэр Валентина Викторовна гэшүүһэ отологшоор, хүрьгэн—Сергей Филатов трактористаар ажалладаг. Эбтэй эетэй энэ бригада жэлэй эхинһээ хойшо социалис мүрысөөндэ ходо түрүүлжэ ябана. Жэшээлхэдэ, февралиин түсэб 146 процентээр дүүргээ. Мүнөө март соо баһал түсэбөө холо үлүүлбэ.

Хадын харгын үдэр бүри муудажа байбашье, жолоошод үндэр бүтээсэтэ ажалаараа суурхана. Модо шэрэдэг автомашинануудай жолоошод Н. Н. Вагин, В. А. Осьминин, В. А. Белых, В. С. Байминов, В. П. Васильев, Н. В. Попов гэгшэд үдэр бүриингөө түсэб үлүүлэн дүүргэнэ.

Иигэжэ модошодой эрхимээр ажаллаһанай ашаар леспромхоз үнгэрһэн һарынгаа түсэб 108,5 процент дүүргээ гэхэ гү, али түсэбһөө гадуур 600 кубометр модо гүрэндөө бэлэглэһэн байна.

БОРБООСГОЙ СУГЛУУЛНА

Үдэрэй игаабарида ой соохи наруули газарай саһан хайлажа, эндэ тэндэ хара газар бии болоод, нарһанай борбоосгой суглуулхада аятай зохид болобо. Энээниие һамбаашалан, Баргажанай лесхозой хүдэлмэрилэгшэд бүгэдөөрэн борбоосгой суглуулха ажалда эдэбхитэйгээр хабаадана. Мүнөө үедэ 7 тонно борбоосгой суглуулагданхай.

Улаан Бурдын лесничествын дүй дүршэлтэй лесник Равиль Набиев борбоосгой бэрхээр суглуулдаг юм. Үдэр соо 16 килограмм суглуулхын орондо тэрэ 40 килограмм хүрэтэр түүнэ. Тэрэ нэгэ тонно 60 килограмм тушаагаа гэхэ гү, али түсэбөө 2 центнерээр үлүүлбэ. Комсомол хүбүүн Бато Будаев мүн 8 центнер суглуулжа, магтаалда хүртөө.

МАЛШАД БАЯР ХҮРГЭНЭ

Шитханай дунда һургуулиин һурагшад малшадта заншал болоһон айлшалалгаяа үнгэргэбэ. Тэдэнэр гахайшадта ба хоёр фермэнүүдэй малшадта ошожо, «Түрэл Буряад оромнай» гэһэн темээр һонирхолтой хөөрэлдөө үнгэргөө. Һүүлээрнь һурагшад В. Плеханов, Т. Богатых, Н. Максимова гэгшэд Баргажан тухай шүлэгүүдые уншаа. Удаань Буряадай уран зохёолшодой һүүлэй үедэ гаргаһан шэнэ номууд тухай шэнжэлэл малшад шагнаһан байна.

Уулзалгын түгэсхэлдэ 9—10-дахи классуудай һурагшад малай байрануудые сэбэрлээ. Залуушуулдаа малшад ехэ баяр хүргэбэ.

ШЭНЭ ПАРТОРГАНИЗАЦИ

Байгалай модо урадхуулгын конторын коммунистнууд һая болотор Баргажанай леспромхозой партийна организациин бүридэлдэ ородог байгаа. Зүгөөр предприяти жэлһээ жэлдэ ургажа, хүдэлмэришэдэй тоо олошорно.

Тиин партиин райкомой шиидхэбэриин ёһоор, тус предприятиин дэргэдэ шэнэ парторганизаци бии болгобо. Энэ организаци коммунистһаа бүридэ...

ПЕНСИДЭ ҮДЭШЭ...

Һаяхан крахмалай ... дой коллектив дүй ... тэй, үнинэй хүдэлм... Иван Матвеевич Мо... вые пенсидэ үдэшэ... ёһололой оршон ба... бэлэг болгон, курорт... амарха түлөөһэгүй ... барюулаад, ута на... удаан жаргал эдл... юрөөбэ.

Тэрэ Эсэгэ ороноо ... гаалгын Агууехэ дайн... теран, олон жэлэй ту... тус предприятида ... сахые мэдэнгүй ажа... намтартай.

Н. МУНК...

ХЭЛСЭҺЭН ЗҮЙЛЫНЬ — ПРОДУКЦИИН ШАНАР

Продукциин шанар һайжа... хэрэгтэ стандарт... дүүргэдэг үүргэ ту... асуудал эдеэ хоолой ...мышленностиин хүдэлмэ... ...шэдэй һаяхан үнгэр... ...н хоёр үдэрэй семи... ...дээрэ зүбшэн хэлсэгдэө.

...рэнэй стандарт ба ...укциин шанар хоорондоо ...холбоотой, таһаршагүй ...ал. Продукци ямар ...ёһотойб, хэр удаан саг ...хэрэглэгдэнэб, экономи... ямар аша үрэтэйб, хэр ...тай бэхиб, техноло... талань газаа тээһээ ...ада хэр бэ гэхэ мэтэ ...э дууһан стандарт соо ...хойлогдонхой байдаг. ...кци эдэ бүхы эрилтэдэ ...а байха ёһотой. Энээ... ...лэ продукциин шанар ...үүлэгдэдэг гээшэ.

...бан жэл бүхэндэ гүрэ... стандартнууд харагдажа ...дэг болоо. Эрдэм нау... болон техникын туй... ...нуудта, түрүү дүй ...алдэ түшэглэн, стан... ...нууд шэнэлэгдэнэ. Һүү... үедэ ГОСТ-нууд холын хараатайгаар табигдана. Энэ ямар удхатайб гэхэдэ, бүтээн гаргагдадаг зүйлнүүдэй техническэ талыень улам һайжаруулха, хэрэгтэй сагай ерэхэдэ тэдэниие сагай эрилтэтэй тааруулан хубилгаха гэһэн зорилготой. Иимэ зорилго продукци бүтээн гаргагшадта, продукци хэрэглэгшэдтэ ехэ аша туһатай. Юуб гэхэдэ, продукциин шанар улам һайжаруулха, бүри орёо зүйлнүүдые бүтээхэ хэрэгтэ предприятинуудай анхарал хандуулна.

Стандартнуудые нэбтэрүүлхэ, тэдэниие наринаар сахиха гээшэ мүнөө үеын шухала зорилго гэжэ тоологдоно. Тиимэһээ арад зоной улам ургажа байгаа эрилтэ һайнаар хангахын тула ганса хүнгэн промышленностиин продукциин, хэрэглэлэй зүйлнүүдэй шанар һайжаруулха эрилтэ табигдана бэшэ, мүн һайн, амтатай эдеэ хоолой зүйлнүүдые хэхэ хэрэгтэй гээшэ.

Хэмжэлгын техникые болон стандартнуудые сахилгын гүрэнэй хиналтын Буряадай лабораториин стандартизациин таһагые хүтэлбэрилэгшэ Н. И. Медведев болон эдеэ хоолой промышленностиин семинарта хабаадалсаһан хүдэлмэрилэгшэд республикын предприятинуудта стандартнуудай хэр нэбтэрүүлэгдэдэг байһан тухай хэлсээ.

Бүтээн гаргагдадаг зүйлнүүдэй шанар ходо хинан шалгаха, технологическа процессэй хэр тааруу зохид байһые, бэлэн продукци хайшан гэжэ шалгагдаһые хинаха тухай эдеэ хоолой түбэй лабораториин директор Р. С. Мурашева тэмдэглэһэн байна. Эдеэ хоолой бүхы зүйлнүүд аттестаци гараха ёһотой.

Республикын эдеэ хоолой промышленностиин 10 предприятида нёдондо аттестаци хэгдэһэн байна. Тэрэ тоодо кондитерскэ зүйлнүүдые хэдэг 7 предприяти, «Жигулевское» гэһэн пиво хэдэг 3 предприяти шалгалта гараа. Энэ шалгалта юу элирүүлээб гэхэдэ, 3-дахи, 7-дохи хилээмэнэй заводуудта (директорнүүдынь Жамьянов, Дашеев), Улаан-Үдын пивын заводто (директорынь Самсонов) стандартнууд наринаар сахигдадаггүй байба. Улаан-Үдын макаронно фабрикада, унда харяадаг зүйлнүүдэй заводто стандартна бэшэ продукци бүтээгдэһэн байна.

Продукциин шанар һайжаруулха хэрэгтэ пропаганда ба тусхай мэдээсэл ехэ удха шанартай гэжэ семинар дээрэ онсо тэмдэглэгдээ. Продукциин шанар тухай ямар эрилтын табигдадаг байһые предприяти бүхэн һайн мэдэхэ ёһотой. Харин иимэ хүдэлмэри һулаар ябуулагдана. Эдеэ хоолой предприятинууд продукцияа гүрэнэй аттестацида оруулха гэжэ оролдоногүй шахуу.

Зарим предприятинуудта хэмжэлгын, шэгнүүрэй техникэ саг соогоо шалгагданагүй. Иимэ ушар Ивалгын кондитерскэ фабрикада, Каменскэ 5-дахи хилээмэнэй заводто, Захааминай, Улаан-Үдын пивын заводуудта элирүүлэгдээ.

Семинарта хабаадалсаһан хүдэлмэрилэгшэд эдеэ хоолой зүйлнүүдэй шанар һайжаруулха, гүрэнэй стандартын ёһоор продукци бүтээхэ асуудалда гол анхаралаа хандуулһан байна. Госнадзорой лабораториин ахалагша инженер А. С. Белоброва, министерствын хилээмэ барилгын таһагай начальник Ю. Н. Захаревич, лабораториин ахалагша инженер-технолог С. П. Василевская, Ивалгын кондитерскэ фабрикын лабораторие даагша Н. И. Козулина, Госарбитражай хүдэлмэрилэгшэ К. М. Дегтярева зүбшэн хэлсэһэн асуудалаар һанал бодолоо андалдаһан, дүй дүршэлөө халан абалсаһан, саашадаа ямар асуудалда анхарал хандуулхые дурадхаһан байна.

А. ШАБАКОВА,
стандартнууд ба хэмжэлгын техникые шалгаха гүрэнэй хиналтын Буряадай лабораториин ахалагша инженер.

ОДЕССЭ. Загаһа олзоборилгын «Восток» гэжэ шэнэ оньһожоруулагдамал бааза туршалгын рейстэ гарахань. Тэрэ Гвинейн тохойдо загаһа олзобрилхо байна. Нёдондо жэлэй түрүүшын рейсэй һүүлээр энэ рыбзаводой зарим узелнууд шэнэлэгдэжэ, шэнэ автомат лининүүд табигдаһан, загаһанай консервэ хэхэ үндэр бүтээсэтэ машинанууд тодхогдоһон байна. Табан жэлэй гурбадахи, шиидхэхы жэлдэ бүхэсоюзна мүрысөөндэ хам оролсоһон «Востогой» коллектив рейсэйнгээ түсэбтэ даабарие 15 процентээр үлүүлэн дүүргэжэ, 5 миллионһоо дээшэ баанха загаһанай консервэ гаргахаар харааланхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Восток» бааза Ильичевско далайн портдо.

ТАСС-ай фотохронико.

Соёлшод—малшадта

Айлшаар бэшэ, ажалаараа...

...ээ заямха, отарада хү... малшадта саг үргэлжэ ...а гэһэн социалис уялга ... дотор абтаһан юм. ...нэн түрүүн соёлшодто ...абаатай. Тиимэһээ агит... ...эмхидхэгдэжэ, арбан ... хугасаада совхозой ...отара, гүүртэнүүд дээ... ябажа, концерт наада ..., алибаа туһаламжа ...э уялгатай юм. Агит... ...эмхидхэгдэхэһээ ... манай соёлшод хэды маршрудаар ябаһан, за... малшадтань дүрбэ-таба да... ...оһон байха.

...һонин жэшээ дурда... Эртэ үглөөгүүр автобус... (жолоошониинь Д. Б. ...) аян замдаа гараба. ...анай заямхада хүрэхэ... ...хамта һэр-мэр гэлдэ... ...мэн байхагүй, соёлшод... ...дөөрэн шахуу түлеэ ..., хахалжа оробол ...шэ болотор үшөө ...Шэбэрсэ, Ботооло гэжэ ...аар ябажа, малшад... ...туһаламжа хэжэ ... Харин үдэшэниинь ... наада табижа, мал... ...ехэтэ баясуулһан юм. ...ын урдахана парткаби... даагша Очир Буданае... Ринчинов хөөрэлдөө хэ... малшадай олон асуудал... ...дэлгэрэнгыгээр ха... ...һан байна.

...удэрын совхозой түб ...уринда Гааргын совхо... ...руу хонишон, СССР-эй ... Советэй депутат Цы... Аюшеевна Бадмаева ... Энэдхэг ба Цейлон ...аар ябаһанаа хөөрэ... ...н зониие ехэтэ һонир... ...н бэлэй. Тингэжэ пропа... ...ст О. Б. Ринчинов концертын эхилхын урдахана хөөрэлдөө хэхэдээ, депутат эхэнэрэй Азиин зүүн-урдахи оронуудаар ябалсажа, тэндэхи арадуудай ажабайдал тухай хөөрэһыень малшадта дамжуулан хөөрэжэ, ехэтэ һонирхуулһан байха.

Тингээдшье концерт эхилшэлэй. Уран һайханай республиканска харалгын лауреат, уран һайханай бүлгэмэй униинэй эдэбхитэн Бальжинима Мунгуновай гаража ерэхэдэ, альга ташалган нэершэдэг. Б. Балдаковой «Инагтаа» гэжэ дуу уянгатуулан хангюурдажа, инаг дуранай дүлэтэ хүсые онсолон харуулха юм. Нүхэр Мунгунов бүри залуу һаа зүжэг нааданда хабаадалсажа, бэлиг шадабаряа туршажа эхилһэн намтартай. Мүнөө наһатайшаг болоошье һаа, уран һайханай бүлгэмдэ эдэбхитэйгээр ябажа, залуушуулда һайн һайхан үльгэр жэшээ харуулһаар зандаа. Энэнь ехэ һайн гээшэ. Хүүгэдэй саадые даагша Зинаида Будеева дуу дуулахадаа, шүлэг болон шог ёгто үгүүлэл уран хурсаар уншахадаа, мүн зүжэгтэ наадахадаашье ядалсадаггүй. Тиимэһээ тэрэниие малшад ходо баяртайгаар угтадаг. Үшөө нэгэ талань гэхэдэ, энэ басаган малшадай үхибүүдые дүрбэн тэгшээр хүмүүжүүлжэ, тэдэнэртэ инаг дуратайгаар хандажа байдаг шуу. Оройдоо долоодохёо гэшхэлжэ ябаһан Хабитуева Лариса басаганай хатархада, малшад алдангүй шэртэжэ, тэрэнэй уян нугархай хүдэлсэ бүхэндэ баясажа, бэлигтэй бэрхэ хатаршан заабол болохо гэлсэдэг юм. Лариса басагахан эжытэйгээ (нютагай больницын главна врач Г. А. Хабитуева) хамта ябалсажа, уран бэлигэй оньһо шудалалсана. Шүлэг уншахадань, онтохо хөөрэхэдэнь одоо баясамаар даа. Цыган, француз арадай дуунай аялгаар найруулагдаһан хатарнуудые тэрэ гүйсэдхэжэ, малшадай зүрхэ сэдьхэл хүлгүүлэн баясуулаа. Уран һайханай бүлгэмэй хүдэлмэридэ нютагайхидай эдэбхитэйгээр хабаадалсаха дуратайе, хэрэгтэй шахардуу сагта үхибүүдтээшье торонгүй, бэедээ абажа ябаад хабаадалсадагыень эли бодо гэршэлнэ.

Лектор О. Б. Ринчинов бүри багаһаа уран гоёор дууладаг байһан, тингэжэ Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй зональна уран харалгын дипломант болоһон.

Гадна совхозой комсомольско организациин секретарь Лариса Догданова, хүүгэдэй саадай хүмүүжүүлэгшэ Любовь Ухинова, соёлой байшангай директор Светлана Дандарова гэгшэд агитбригадын гол зүйлнүүдтэнь хабаадалсана. Автоклубые даагша Николай Хабитуев бүхы программыень зохёохоһоо гадна, «Мүнөө хэн түрүүлнэб?» гэжэ гаршагтай ханын газетэ гаргана. Тэрэниень малшад һонирхон уншадаг, ээлжээтэ номерой гарахые хүлеэжэ байдаг.

Библиотекарь Бадма Цыбиков малшадта шэнэ номуудые үгэжэ, уншаһан номуудыень һөөргэнь абажа урдидэг. Буряадай АССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй алдарта ойдо зорюулһан фотомонтаж хэжэ, культбазануудта түхеэрһэн байха.

Һайниинь гэхэдэ, концерт наадандамнай түрүү хонишод, һаалишад, үхэршэд, жэшээнь, Л. Б. Раднаева, Р. С. Аюшеева, М. М. Цыренова, Д. М. Жигжитов болон бусад эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, уран бэлигээ улам хурсадхана.

Тиихэдэ автолавкын (наймаалагшань Д. М. Бишидаева) ябаагүй отара, гүүртэ олдохогүй. Малшадай хэрэглэмжые хангажа, шэнэ захил абажа байдаг. Хүн зоной ажаһуудалай эрилтые хангадаг комбинадай хүдэлмэрилэгшэ Е. Н. Цыренова малшадай захилаар оёгдоһон хубсаһа хунар асаржа, бүришье халуун һайшаалда хүртэнэ.

Манай совхозой малшадай хэрэглэмжые хайшан гэжэ хангажа байһан тухайда дууһыень бэшэжэ болохогүй. Харин урдамнай бүришье харюусалгатай хаһа бии гээшэ. Түсэбтэ табан жэлэй гурбадахи, шиидхэхы жэлэй хабарай тарилгын үедэ бүхы хүсэ шадалаа эршэдхэн, отара, гүүртэ болон хээрын стануудаар ото ябажа, ажалша бэрхэ зоной эрилтые гүйсэд һайнаар хангахые оролдохол байхабди. Энэ талаар совхозой парткомдо, сомоной Советдэ тусхай түсэб баталагдахаар түхеэрэгдэнэ.

Д. УРБАСАЕВ,
Хурамхаанай аймагай Дэрээнэй соёлой байшангай уран һайханай хүтэлбэрилэгшэ.

Совет авиационно промышленность «ТУ-144» гэжэ пассажирска лайнернуудые олоор бүтээжэ эхилбэ. Абяанһаа хурдаар ниидэдэг энэ самолёт һаяар агаарай линидэ гараха юм. 20 километр үндэртэ ниидэхэдээ, тэрэ часай 2500 километр скорость харуулха.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Воронежой авиационно завод. «ТУ-144» лайнер хабсаргалгын үедэ.

АПН-эй фото.

УЛААН ТУГТА ХҮРТЭБЭ

ССР Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй алдарта ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ оролсоһон Буряадай АССР-эй сэрэгэй комиссариат сэрэгэй албанда абтаха эдиршүүлэй дунда эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулһан байна. Тиин Забайкалиин сэрэгэй округто ородог область, автономито республиканууд соо эрхим дүн туйлаһан байгаа.

Округой сэрэгэй совет республикымнай комиссариадай хэһэн хүдэлмэрие үндэрөөр сэгнэжэ, дамжуулгын Улаан тугаар шагнаба. Тиихэдэ олон офицер, элүүрые хамгаалгын, гэгээрэлэй органуудай болон комсомолой, физкультурын эмхинүүдэй хүтэлбэрилэгшэд Хүндэлэлэй грамотануудаар, үнэтэ бэлэгүүдээр шагнагдаа.

Дамжуулгын Улаан туг барюулгада зорюулагдаһан баярай суглаан Улаан-Үдэдэ болобо. Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Советэй түрүүлэгшын орлогшо Ц. Б. Эрдынеев, партиин Буряадай обкомой таһагые даагша К. А. Калашников гэгшэд суглаанда хабаадалсаа.

О. ЦЫБИКОВ.

«Караваево» совхоз— дээдэ һургуули

Гушаад оной эсэс багаар бүхэсоюзна хүдөө ажахын выставкэдэ хабаадагша — Костромской областиин «Караваево» совхозой һаалишан Ульяна Барковада «Үнеэ һаалгын мастер» гэһэн нэрэ зэргэ олгогдоһон байгаа. «Караваевска академи дүүргэһэн мисс Барковатай уулзааб. Тэрэ академидэ батраагуудһаа эрдэмтэдые бэлдэдэг юм ха...» — гээд тэрэ үедэ Америкын корреспондент бэшээ һэн ха.

— Манай совхозые академи гэжэ нэрлэхэдээ, американ корреспондент зүбтэйл хэлэһэн байгаал даа. — гээд «Караваево» гэжэ Костромскойн хүдөө ажахын институдай ректор Револьд Семенович Триков хэлэнэ. Генералай һамган Усовагай эзэлжэ байһан газар дээрэ байгуулагдаһан энэ совхоз оронойнгоо «һү һаалиин түб» болоһон байгаа. һүүлээрнь энэ совхоз хадаа хүдөө ажахын мэргэжэлтэдые бэлдэдэг СССР дотороо томо гэгшын түбүүдэй нэгэн болоһон юм.

Костромскойн газар дайдын хүрьһэн үрэжэл муутай, таряанай бирагүйхэн ургаса абтадаг һэн. Зүгөөр энэ нютагта зунай бэлшээриин, сабшалантай газар гэжэ яһалашье элбэг бэлэй. Эндэхи таряашад ехэнхидээ малай ашаг шэмээр ажамидардаг һэн, тиимэ тула тэдэнэйнгээ ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ гэжэ ехээр оролдодог һааб даа. Тиимэһээ үшөө хорёод оной үеэр нютагай үүлтэрэй малһаа ашаг шэмэ ехэтэй һүрэг байгуулжа эхилһэн түүхэтэй юм.

Удаань эндэхи таряашадта эрдэмтэд туһалдаг болобо. «Шэнэ костромской үүлтэрэй эбэртэ бодо мал һү ехээр үгэдэг, томо бэетэй» — гээд, дүшөөд оной эхеэр тусхай комисси тэмдэглэһэн байгаа. Энэ үедэ дунда зэргээр нэгэ үнеэнһээ 5000 литр хүрэтэр һүн һаагдадаг болоһон байба. Һүүлдэнь, 1958 ондо «Караваево» совхозой бааза дээрэ туршалгын түрүүшын дээдэ һургуули хүдөө нютагта байгуулха гэжэ шиидхэгдээ бэлэй. Хүдөө ажахын институт Кострома хотоһоо эндэ асарагдаа һэн.

Анханда һаалишан ябаһан, мүнөө доцент болоһон Клавдия Петрова эрдэмэй талаар институдай ректорэй орлогшо болобо. Совхозой главна агроном Александр Прощелыгин, зоотехнигүүд Иван Примакин, Александра Кравцова гэгшэд кафедрануудые толгойлбо.

Мүнөө үедэ 5 мянга гаран студентнэрэй һуража байдаг институдта энэ сагай тон шэнэ түхеэрэлгэнүүдтэй 25 кафедра, 78 лаборатори бии юм. Гэбэшье һуралсалай ажахынуудай полинууд, фермэнүүд хадаа эгээн ехэ лабораторинь ааб даа.

— «Институдые полидо гаргаха» гэһэн туршалга сүм тодороо, — гэжэ Револьд Семенович хөөрэнэ.— Байгаалиин орёо бэрхэшээлтэй эрхэ байдалда хүдөө ажахын зорилгонуудые бодотоор шиидхэжэ шадаха эрдэмтэй, шадабаритай мэргэжэлтэдые институт мүнөө бэлдэжэ гаргана. Хүдөө ажахын дүршэл ехэтэй мастернуудай ударидалга доро студентнэр түрүү дүй дүршэлэй туйлалтануудые шудална, бодото ажалай дүршэлтэй болоно. Бүри хоёрдохи курсһаа эхилжэ бүхы факультедүүдтэ эдэнэр туршалгын хүдэлмэри хэнэд, эрдэм-шэнжэлэлгын хүдэлмэридэ хабаадана. Эдэнэрэй дипломой хүдэлмэриин темэнүүд бодото байдалда хабаатай байдаг юм.

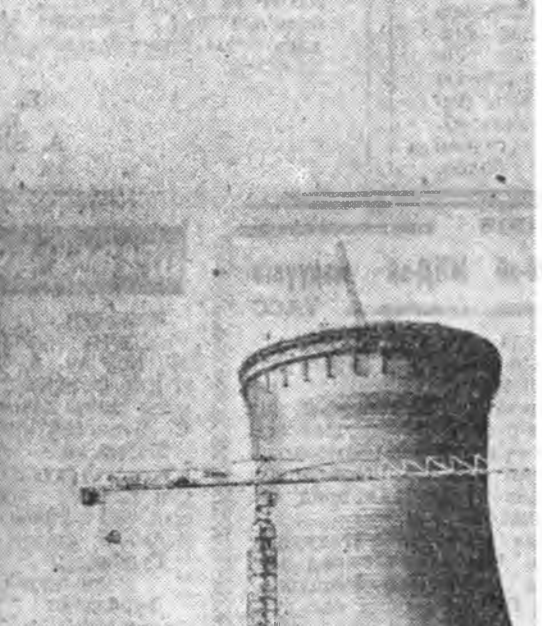
Эрдэмтэд болон хүдөө ажахын мастернуудай хамтын ажал хадаа селекционно хүдэлмэридэ эрхим дээдын үрэ дүн харуулна. Энэ совхоз-дээдэ һургуулиин һүрэг соо 262 тон эрхим үнеэд бии юм. Эдээнэй туд бүринь жэлдээ долоо мянга гаран литр һү үгэнэ. Эндэхи малай байранууд соо «Сагателка», «Бумага», «Бушуйка», «Липучая» гэжэ нэрэтэй үнеэдээ намда харуулаа. Эдэнэрэй туд бүринь жэлдээ 9 мянган литр һү үгэдэг юм байна.

Мүнөө манай орон дотор костромской үүлтэрэй 700 мянга гаран үнеэд бии юм. Энэ үүлтэрэй мал дэлхэйн олон оронуудта суутай болонхой. Жэшээнь, Венгриин 25 ажахыда костромской үүлтэрэй малые Венгриин улаа-эреэн үүлтэрэй малтай шуһа холихо хүдэлмэри ябуулжа туршагдаһан байна. Энээнэй эсэстэ үнеэн бүриин һаам 1000—1500 литрээр ехэ болоо.

«Караваевын» үшөө нэгэ шэнэ шэнжэ тэмдэг тухай тогтоое. Тарилгын модон соо институдай городок түбхинэнхэй. Юһэдэхи табан жэлэй туршада һуралсалай болон лабораторно шэнэ шэнэ, томо томо байшангууд, экономическа факультедэй, дунда һургуулиин байшангууд, картинна галерейтэй 1000 хүнэй һууритай соёлой байшан, спортивна комплекс, байрын олон гэрнүүд баригдахаар хараалагдана.

Жан КАНЦЛЕР.
АПН-эй корреспондент.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

XX зуун жэлэй пирамида. Энэ зураг Чехословакиин «Тушимице» гэжэ эгээл томо теплоэнергетическэ комплексдо буулгагдаһан байна. Тэрэ 2100 мянган киловатт шахуу хүсэтэй байха юм.

ЧТК—ТАСС-ай фото.

ГДР-эй СТАНОК БҮТЭЭГШЭД

БЕРЛИН. Мүнөөнэй автомат лининүүд, тогоор залан хүтэлбэрилэгдэдэг станогууд, автомат заводууд хадаа түрүүшын немец социалис гүрэнэй предприятинуудта бүтээн гаргагдадаг элдэб янзын продукциин зарим хубинь болоно.

Эдэ продукциин 70 процентынь хариин оронуудта — СССР ба аха дүү социалис оронуудта, мүн Инди, Чили, Франци, Итали, ФРГ, Египет, Бразили болон Япондо худалдагдадаг. Манай орондо хэрэглэгдэдэг зарим станогуудай хахадынь ГДР-һээ асарагдадаг байна. ГДР-эй предприятинуудта бүтээгдэһэн кузнечнопрессэй түхеэрэлгэнүүд һайн шанартай. Эрфуртска комбинадай тамгатай иимэ түхеэрэлгэнүүд Кама дээрэ баригдажа байһан асари томо автозаводто энэ жэлдэ асарагдаха юм. Харин Эрхүүдэ баригдажа байһан кабельна заводто Эрнст Тельманай нэрэмжэтэ Магдебургын заводой элдэб түхеэрэлгэнүүд ерэхэ байна.

ГДР-тэ машина бүтээлгын хүгжэлтэ хилын саана худалдаа наймаа үргэнөөр ябуулха арга олгоно. СЕПГ-гэй VIII съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлжэ байһан бүхы ажалшад энэ хэрэгэй хүгжэлтэдэ хубитаяа оруулна. Тиигэжэ ГДР-эй гадаадын худалдаа наймаанай эрьесэ түрүүшынхеэ 50 миллиард маркада хүрэхэ байна.

ТҮМЭР-БЕТОНООР, ШЭЛЭЭР БАРИГДАҺАН ГЭРНҮҮД

ВАРШАВА. Түмэр-бетоноор, шэлээр баригдаһан олон дабхар гэрнүүдэй кварталнууд Нольшын бүхы районуудта хурдан түргэнөөр урган бодоно. Үнгэрһэн жэлдэ хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай 125 мянган бүлэ шэнэ байрада орожо түбхинөө. Энэ жэлэй түсэбэй ёһоор, 140 мянган шэнэ байра баригдахаар хараалагдана.

Польшодо байрын гэр барилгын эршэ дэлисэдэ бусад олон ороной атаархажашье байгаа һаань, эндэ бариха зорилгонууд тэрэниие бүри түргэдхэхэ эрилтэ табина. Хараалагдаһан программын ёһоор, 1990 он болотор 7 миллион бүлэ шэнэ байрада ороха байна. Барилгын мүнөөнэй технологиин хүгжэлтэ болон гэр барилгада промышленна арга хэрэглэлгэ энэ зорилго шиидхэхэдэ нүлөөлхэ юм.

Гэр барилгын индустри орон дотор хаа хаанагүй байгуулагдана. СССР-һээ эльгээгдэһэн гэр баридаг хэдэн комбинат хүдэлжэ эхилээ. Энэ жэлдэ 14 иимэ комбинат ашаглалгада ороха байна.

НАЦИОНАЛЬНА ФИЛЬМОТЕКЭ

СОФИ. Болгариин национальна фильмотекые национальна кинематографиин ёһото архив гэжэ нэрлэхээрээ нэрлэдэг. Элдэб жанрай 15 мянга гаран фильм тэрэнэй жасада хадагалаатай. Киностуди, телевидени болон эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэд эдэ материал үргэнөөр хэрэглэдэг. Москва ба Нью-Йоркын, Будапешт болон Лондоной, Берлин ба Парижай зон фильмотекын тусхай программатай танилсаһан байха юм.

Национальна фильмотекэ энэ жэлдэ һонирхолтой хэмжээ ябуулгануудые эмхидхэхээр хараална. Апрельһээ эхилээд Софиин кинозалнуудай нэгэндэ дэлхэйн киногой эрхим фильмүүдые харалга үнгэргэгдэхэ юм. СССР болон бусад социалис оронуудай, Италиин, Японой госфильмфондынуудай тусхай программа харуулагдаха байна.

КУБЫН БАРИЛГА

ГАВАНА. Гаванын «Хосе Марти» гэжэ аэропортһоо холо бэшэхэнэ байрын гэрнүүд олоороо урган бодоо. 29 шэнэ байшан гэрнүүд районой түхэл шарайе танигдахаар бэшэ болотор хубилгаа. Эдэ байшангуудай 450-иие хүн зон һайн дураараа барижа бодхоогоо. Ажалайнгаа һүүлээр эдэнэр шулуушад, штукатуршад, хабсаргагшад болжо, 2-3 час соо хүдэлдэг байһан. 1500 хүнэй һураха һунаагдаһан үдэрэй һургуули, бүрхөөмэл дэлгүүр эндэ баригдажа байнхай. Хүүгэдэй саадай барилга хараалагдана.

Жэлһээ урид Кубын Революционно правительство байрын гэрнүүдые ниитээрээ бариха түсэб зохёоһон юм. Тэрэнь «барилгашад-һайн дуратанай бригадануудай хүдэлөөн» гэһэн нэрэтэй болоо һэн.

Хүдэлмэришэдэй, алба хаагшадай эдэбхитэдһээ бүридэһэн бригаданууд ажалшадай гэр бүлынхидэй орожо түбхинэхэ олон байратай гэрнүүдые ажалайнгаа һүүлээр сүлөө сагтаа баридаг. Һайн дуратанай хүдэлмэрие мэргэжэлтэй барилгашад ударидана. Иимэ барилгын түрүүшын дүй дүршэл амжалтатай байжа, мүнөө энэ хүдэлөөн национальна дэмжэлгэтэй болоо.

РУМЫНИИН МҮРЭНЭЙ ПОРТНУУД

БУХАРЕСТ. Румыниин металлургическа томо гэгшын предприяти болохо Галацкын комбинат өөрын, һайнаар оньһожоруулагдаһан мүрэнэй порт болохо юм. Түсэбтэ энэ табан жэлэй турша соо жэлдээ таба миллион булад хайлуулдаг хүсэтэй болохо Галацка металлургическа комбинадые тус порт түүхэй эдээр хангаха байна. Металлургическа түүхэй эдэй ехэнхи хубинь СССР-һээ асарагдадаг, харин комбинадай продукциин 50-яад процентнь СССР-тэ эльгээгдэдэг. (ТАСС).

Румыниин химическэ промышленность хурдан түргэнөөр хүгжэжэ байнхай. Хуушан предприятинууд арадай засагай жэлнүүдтэ шэнэлэгдэн һэльбэгдэжэ, мүнөө үеын элдэб түхеэрэлгэнүүдээр хангагдаһан, мүн нефтехимическэ үйлэдбэриин шэнэ һалбаринууд бии болгогдоһон байха юм. Ороной ехэ химиин хүгжэн һалбарха хэрэгтэ социалис оронууд ехэ туһа хүргэнэ.

Зураг дээрэ: «Крайова» гэжэ химическэ комбинадта.

АПН-эй фото.

СПОРТ

ХОККЕЙ. Эдиршүүлэй дунда Европын түрүү һуури эзэлхын түлөө зургаадахяа эхилһэн мүрысөөндэ совет ороной эдиршүүл түрүүлжэ ябана. Эдэнэр һаяхан Чехословакиин хоккеистнүүдые 8:2 гэһэн тоотойгоор шүүхэдэе, абажа боломоор 8-һаа найман очкотой болонхой. Һүүлшынгээ уулзалгада Швециин командые шүүхэдэе, дүрбэдэхеэ Европын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ.

Нүгөөдэ — СССР-эй суглуулагдамал командын хоккеистнүүд дэлхэйн, Европын түрүү һуури эзэлхэ мүрысөөндэ ФРГ-гэй хоккеистнүүдые 17:1 гэһэн тоотойгоор шүүжэ гараба.

Дэлхэйн чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэһэн Чехословакиин суглуулагдамал команда Польшын хоккеистнүүдые 14:1 гэһэн тоотойгоор шүүһэн байна. Хойто үдэрынь Швециин хоккеистнүүд Польшын командые 11:2, Финляндиин суглуулагдамал команда ФРГ-гэй хоккеистнүүдые 8:3 гэһэн тоотойгоор шүүжэ гараба.

САНА. Мурманск шадар санаар СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэһэн ээлжээтэ урилдаанай эхилхэдэ, эрэшүүл 4х10 гэһэн эстафетэ дамжуулба. Эндэ «Динамо» бүлгэмэй санашад Вячеслав Веденин, Анатолий Шмигун, Федор Симашев, Василий Рочев гэгшэд зайгаа 2 час 09 минута 58 секунда соо гаталжа, дүрбэдэхеэ түрүү һуури эзэлбэ. Мүнгэн медальда Совет Армиин түлөөлэгшэд хүртэбэ. «Буревестник» бүлгэмэй санашад бронзо медальда хүртэһэн байна. Эхэнэрнүүдэй дунда 4х5 гэһэн эстафетэ дамжуулгада «Труд» бүлгэмэй санашад эрхимлээ. Тус командада Олимпиин нааданай чемпионууд Горькиин Алевтина Олюнина, Ижевскын Галина Кулакова, дэлхэйн чемпионка, Ленинградай Нина Балдычева, мүн Горькиин Анна Елесина гэгшэд зайгаа нэгэ час 23 минута 36 секунда соо гаталжа, түрүү һуури эзэлбэ. «Спартак», «Буревестник» бүлгэмүүдэй команданууд удаадахи хоёр һуури эзэлһэн.

Мүрысөөнэй һүүлшын үдэр эрэшүүл 50 километрэй зайда урилдаба. Эндэ

ТОБШОХОНООР...

Хабаровскһаа ерэһэн физкультурын институдай студент Сергей Савельев бултанһаа түрүүлэн зайгаа гаталжархёо. Тэрэ гайтай ута энэ зайе хоёр час 59 минута 31 секунда соо гаталжа, СССР-эй чемпионой нэрэ зэргэдэ түрүүшынхеэ хүртэбэ. Эхэнэр санашадай дундаһаа дэлхэйн, Олимпиин нааданай чемпионка Галина Кулакова хүрэжэ урилдаха спортсменкэ байгаагүй. Тэрэ урилдаанай һүүлшын үдэр 10 километрэй зайда гарахадаа, баһал шалгаржа, алтан медальда хүртэбэ.

БИАТЛОН. Новосибирск хото шадар биатлоноор эхилһэн мүрысөөндэ ГДР-эй, СССР-эй, Новосибирскын спортсменүүд хабаадалсаһан байна. 20 километрэй зайда үнгэргэгдэһэн урилдаанда Новосибирскын түлөөлэгшэ Виктор Маматов зайгаа нэгэ час 15 минута 29 секунда соо гаталжа, түрүү һуурида гараба. ГДР-эй командын түлөөлэгшэ, эстафетэ дамжуулгаар дэлхэйн бронзо медальда хүртэһэн Гюнтер Бартник зургаадахи һуури эзэлээ.

Хойто үдэрынь 10 километрэй зайда үнгэргэгдэһэн урилдаанда дэлхэйн гурба удаа чемпион болоһон Александр Тихонов зайгаа 38 минута 25 секунда соо гаталжа (ялада ороһоншье һаа), түрүү һуури эзэлбэ.

Мүрысөөнэй һүүлшын үдэр эдэнэр 4х7,5 гэһэн эстафетэ дамжуулгаар урилдаба. Эндэ Олимпиин нааданай хоёр, дэлхэйн гурба удаа чемпион болоһон Александр Тихонов, Иван Бяков, Юрий Колмаков, Александр Ушаков гэгшэдһээ бүридэһэн команда зайгаа нэгэ час 59 минута 47 секунда соо гаталжа, түрүүлһэн байна.

Команданууд хоорондын дүн гаргахада, СССР-эй суглуулагдамал команда нэгэдэхи, Новосибирскын, ГДР-эй команданууд удаадахи һуури эзэлбэ.

БАТУТ. СССР-эй лётчик-космонавт Георгий Добровольскиин дурасхаалда зорюулагдаһан батут дээрэ һурэлтөөр һонирхолтой уласхоорондын мүрысөөн үнгэргэгдөө. Мүрысөөндэ Болгари, Польшо, США, ФРГ, Чехословаки, СССР-эй спортсменүүд хабаадалсаһан байгаа. Эндэ СССР-эй спортсменүүд шадамар бэрхээр наадажа, дүн хамтадаа 73, 05 баллтайгаар түрүү һуури эзэлбэ. Эндэ Евгений Янес, Евгений Яковенко, Ольга Старикова, Татьяна Янес гэгшэд эрхим амжалта туйлаһан байна.

Батут дээрэ һүрэлгын мүрысөөн манай орондо спортын шэнэ зүйл болоно. Москва, Ленинград, Ставрополь, Оренбургын спортсменүүд энэ зүйлөөр эгээн түрүүлэн һоридог болоһон юм.

БОКС. Львов хотодо боксоор бүхэсоюзна мүрысөөн боложо дүүрэбэ. Эндэ хүндэшэг шэгнүүртэн соохоо Самаркандын Анфимов, бусадай дундаһаа Эрхүүгэй Шапошников, Саратовай Семенов, Ждановай Климанов, Львовой Гаджиев, Даугавпилсын Лодин, Москвагай Зориктуев, Чебоксарын Соколов, Львовой Никитенко, Ташкентын Кадар-Ахунов, Киевэй Лифанов гэгшэд чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Мүрысөөндэ хамтадаа 80 боксер хабаадалсаһан байгаа.

ФУТБОЛ. Оронойманай эдиршүүлэй суглуулагдамал командын гэшүүд Европын түрүү һуури эзэлхэ мүрысөөндэ хабаадалсаха эрхэ олохын түлөө үнгэргэгдэжэ эхилһэн нааданда хоёрдохёо шүүжэ гараба. Эдэнэр Турциин суглуулагдамал командые 3:2 тоотойгоор шүүжэ гараа һэн. Мүн Венгриин командые 2:0 тоотойгоор һаяхан шүүбэ. СССР-эй суглуулагдамал командын эдиршүүл харюутайнтаа наадануудые Турциин, Венгриин стадионууд дээрэ үнгэргөө юм.

ШАТАР. Совет ороной гроссмейстер, дэлхэйн экс-чемпион Василий Смыслов уласхоорондын мүрысөөндэ эрхимээр наадажа гараба. Кубын мэдээжэ шатаршан Хосе-Рауль Капабланкын дурасхаалда зорюулагдаһан заншалта нааданда хабаадалсахадаа тэрэ эрхимлэбэ ха юм. Мүрысөөндэ хамтадаа 22 шатаршад хабаадалсаһан байгаа. Смыслов бүхы уулзалгануудаа һайнаар үнгэргэжэ, дүн хамтадаа 16,5 очко абаһан байха юм.

(ТАСС).

ЗОНЫН МҮРЫСӨӨНҺӨӨ

Уссурийск хотодо штанг үргэлгөөр хубиин болон командаараа Алас-Дурна зүгэй зонын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн боложо дүүрэбэ. Мүрысөөндэ хабаадалсаһан хүндэшэг шэгнүүртэй Александр Скосырский Буряадай АССР-эй гурбан рекорд тогтообо. Тэрэ дүн хамтадаа 310 килограмм штанг үргэһэн байна. Тиин зонын спортсменүүдэй дунда гурбадахи һуури эзэлбэ.

Мүн эндэ манай командын гэшүүн Борис Эрдынеев баһал амжалта туйлаа. Мүрысөөнэй дүнгөөр тэрэ СССР-эй спортын мастерта кандидадай нормо дүүргэбэ.

☆ ★ ☆

Дүрэ буляалдалгаар Владивосток хотодо үнгэргэгдэһэн барилдаанда хабаадалсаһан манай республикын суглуулагдамал команда гурбадахи һуури эзэлжэ ерэбэ. Командын дүрбэн гэшүүд РСФСР-эй залуушуулай дунда үнгэргэгдэхэ спартакиадын түгэсхэлэй мүрысөөндэ хабаадалсаха болобо. Эдэнэрнай хэд бэ гэхэдэ, барилдаанда хоёрдохи һуури эзэлһэн мастерта кандидат Олег Алексеев, Сергей Намжилцыренов, Аюр Цырендоржиев, Илья Гармаев гэгшэд болоно.

В. БАДМАЕВ.

ХҮН—ХАРГЫ—АВТОМАШИНА

Үнгэрэгшэ жэлдэ республика доторнай харгы дээрэ 868 усал болоо. Энээниие урда жэлэйхитэй сасуулхада, нэгэ бага үсөөрһэн хэбэртэй. Абтаһан хэмжээнүүдэй ашаар Хурамхаанай, Мухар-Шэбэрэй, Прибайкалиин, Зэдын, Яруунын, Загарайн, Баргажанай Захааминай, Түнхэнэй, Бэшүүрэй, Улаан-Үдын, Кабанскын, Хяагтын аймагуудта харгын усал нилээд үсөөрһэн байха юм.

Гэбэшье һанаа амар һууха ямаршье үндэһэн үгы. Зарим министерство болон зургаануудай автомобильна ажахынуудта ажалай журам һулаар табигданхай, транспортын хүдэлмэри мууса шалгагдана. Хүдөө ажахын министерствын автомобильна ажахынуудта (колхоз, совхозуудгүйгөөр) харгын усал урда жэлэйхиһээ 18,7 процентээр ехэ болоо. Харгы замай дүримые бүдүүлигээр эбдэһэнэйнь түлөө тус министерствын ажахынуудай 444 жолоошодой машинаар ябаха эрхэ хаһагдаһан байна. Харгыда гарадаг аварин тоо «Сельхозтехника» гэжэ республикын нэгэдэлдэ, Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадта олошороо. Модо урдахуулгын Үдын конторой 1971 онойхитой жэшэхэдэ авари хэхэ ябадал хоёр дахин олошороо. Шэнэ маркын машинанууд олоор ашаглалгада ороно, харгын шэнэ дүрим хүсэд ойлгоогүй байнабди, тиимэ дээрэһээ усал гарана гэжэ тус предприятиин хүтэлбэрилэгшэд бэеэ сагааруулхые оролдоно.

Улаан-Үдын горсоведэй гүйсэдхэхэ комитедэй депутадуудай харгы шалгаха комисси модо урдахуулгын Үдын конторын автомобильна ажахы ошожо шалгаһан байна. Тэндэ ажалай журам һула, хүдэлмэриин үедэ архи ууха ябадал дайралдана, һогтуугаар авари хэнэ, зарим үедэ хэһэн усалаа нюуха һэдэлгэ гаргана гэжэ тодорхойлогдоһон байха юм.

Харгын усал олон шалтагаанһаа ушарна. Зарим үедэ техническэ харууһанда ороогүй, эбдэрхэй, дутагдалтай машина гаражһаа гаргагдадаг байна. Февралиин 27-до прибор бүтээдэг заводой жолоошон А. Ф. Белунькин тормоз муутай машинаар харгыда гараба. Дзержинскиин нэрэмжэтэ үйлсөөр ябажа ябатарнь, гэнтэ һогтуу хүнэй, харгы дээрэ гарашахадань, ошожо дайражархиһан бэлэй.

1972 оной туршада республика дотор 217 машина мүргэлдэһэн, 207 машина хүмэриһэн байна. Тэдэнэй хахадһаа үлүүнь ашаанай машинанууд болоно. Энэ усал гол түлэб намартаа, үбэлдөө харгын халтирхай үенүүдтэ тохёолдоһон.

Гэбэшье ябаган хүниие машинаар дайраха ушар эгээл олон байна. Харгы дээрэ тохёолдодог бүхы усалай 32,4 процентнь ябаган хүниие дайралга болоно. Тиихэдэ ябагаар ябаһан 171 хүн өөһэдөө гэмтэй, харгын дүримые сахяагүй гэжэ ГАИ тодоруулаа.

Январиин 6-да Тальцы станцида болоһон нэгэ ушар дээрэ тогтоё. Ахалагша кондуктор А. В. Го Сен-цин гэгшэ һогтуугаар гэртээ ошожо ябатараа харгы дээрэ машинатай мүргэлдэшэнэ. Энэ ушарые хаража байһан гэршэнэр: «Жолоошон һогтуу хүниие харан сасуугаа машинаяа байлгажа эхилээ, зайлахын аргагүй байгаа. Харгын дүрим эбдэһэн һогтуу хүн гэмтэй», — гэжэ нэгэн дуугаар мэдүүлээ.

Элүүршье ябаһан хүн харгын гурим эбдэдэг байна. Машинын ерэхые хаража байгаад, урдуурнь гүйжэ гарадаг. Жолоошон машинаяа тормозлохо баатай болодог. Нигэхэдээ транспортын ябасада һаад ушаруулһан хэрэг болоно. Үнгэрэгшэ жэл харгын заабари бүдүүлигээр хазагайруулһан 1.021 ябаган хүндэ яла тохогдоһон байна. Ябаган хүн илангаяа үдэшэ, һуни үйлсөөр ябахадаа, ашаанай машинаһаа нарилха ушартай. Юуб гэхэдэ, 3-дахи классай шофёрнууд олонхидоо ашаанай машинада хүдэлнэ. 1-дэхи классай жолоошодой авари хэхэ ушар һураггүй үсөөн байдаг. Тиимэ тула жолоошодой мэргэжэлые дээшэлүүлхэ гээшэ харгыда усалгүйгөөр ябаха хэрэгтэ туһатай.

Гэхэтэй хамта техническэ мэргэжэлэй училищинуудай һурагшанарай, ДОСААФ-ай комитедэй болоод авто-һургуулиин курсантнуудай хахадынь шалгалтаяа барижа шадангүй унадаг байна. Энэ хадаа муугаар зааһан гансашье багшанарай зэмэ бэшэ. Ерээдүйн жолоошодые бэлдэхэ машинанууд, гэр байранууд, һуралсалай хэрэгсэлнүүд хуушаранхай гэжэ тэмдэглэхээр. Бодото дээрээ автодром хэрэгтэй гээшэ.

Автотранспортна гэнэ усал усадхахын тула хуушан харгы заһаха, шэнэ харгы бариха, олон машинын субасые зүбөөр эмхидхэхэ, автомотоклуб бии болгохо, жолоошод, ябагашуул харгын шэнэ дүрим шудалха, үйлсэ, харгы дээрэ журамтай болохын тула саг үргэлжэ ойлгомжын хүдэлмэри ябуулжа байха гэхэ мэтэ олон янзын бага бэшэ хүдэлмэри хэгдэхэ ёһотой.

Г. ТОЛОКНОВА,
ГАИ-ын хүдэлмэрилэгшэ.

Лейпцигэй «Сент Хорж» гэжэ областной больницада Бангладеш Республикын 17 басагад һурадаг. Хоёр жэлэй туршада тэдэнэр медицинскэ сестрануудай теоретическэ, практическа дүүрэн бэлэдхэл гарадаг байна. Зураг дээрэ: түргэн туһаламжа үзүүлэлгын хэшээлдэ.
АПН-эй фото.

ТЕЛЕФОН · ТЕЛЕГРАФ · РАДИО — ХИЛЫН ГААНАҺАА

КИЛЬЯВА

ХҮРШЭ ЁҺОНОЙ, ХАНИ БАРИСААНАЙ ҮНДЭҺӨӨР

ТАСС

Хани барисаан, харилсаа холбоон, хоорондоо харилсан туһалалсаха тухай Совет-Финляндиин договор хүршэ оршодог хоёр ороной харилсаае улам һайжаруулха, гүн зэгы удхатай болгохо байна гэжэ Финляндиин премьер-министр К. Сорса мэдүүлээ. Энэ договорой баталагдаһаар 25 жэлэй ойдо зорюулагдажа Финляндиин профсоюзуудай түбэй эмхиин эндэ үнгэргэгдэһэн семинар дээрэ тэрэ үгэ хэлэбэ.

Тус договорой үндэһөөр бэелүүлэгдэжэ байгаа политическэ, экономическа, соёлой харилсаа холбоон хоёр гүрэнэй эбтэй эетэй оршолгын, Европо түбидэхи түгшүүрилые һуларуулгада туһа хүргэхэ таһаршагүй хубинь болоно гээд К. Сорса тэмдэглээ.

Совет-Финляндиин договор Финляндиин гадаадын политическэ хараа шугам — Паасикиви-Кекконенэй хараа шугамые бэхижүүлхэ, Европодо амгалан байдал тогтоохо шухала эшэ нүхэсэл болоно гэжэ премьер-министр мэдүүлһэн байна.

ВАРШАВА

Ленинэй памятник бүтээбэ

ТАСС

«Катовице» гэжэ металлургическа комбинадта табигдаха В. И. Ленинэй памятник бүтээгдэжэ дүүргэгдэхэеэ байна. Энэнь 6,5 метр үндэртэй юм. Варшава хотын түбтэ табигдаһан «Нике» гэжэ суута скульптурын автор, профессор Мариан Конечнын проектээр бронзоор шудхагдахань.

ПРАГА

Юумэнэй сэн бууна

ТАСС

Чехословакида промышленна зарим эдлэл хэрэгсэлнүүдэй үнэ сэн байгша оной апрелиин 1-һээ бууба. Холодильнигууд, гэртээ хэрэглэхэ электроприборнууд үргэн хэрэглэлэй зарим эд бараан үнэгүй болоо. Энээнһээ уламжалан, хүн зон жэлэй турша соо 500 миллион кроной ашагта хүртэхэ байха гэжэ ЧТК агентство мэдээсэнэ.

ХАНОЙ

ДРВ-гэй правительствын мэдүүлгэ

ТАСС

Вьетнамай асуудалаар Париждахи хэлсээ бэелүүлхэ 60 хоногой дүнгүүдые согсолжо, Вьетнамай Демократическа Республикын правительство мэдүүлгэ тунхаглаа.

Хариин хархис хүсэнүүдтэ эсэргүүсэһэн тэмсэлдээ вьетнам арад ехэ илалта туйлаа гээд мэдүүлгэ дотор үндэр сэгнэлтэ үгтэнэ.

Холбоото Штадууд Вьетнамһаа гаража ошоходоо, Вьетнамай дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсаха, сэрэгэй хабаадалсалгаяа болюулхагүй гэһэн хүсэлэнтэй гээд мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

Сайгон захиргаан дай болюулха тухай хэлсээгээ эбдэн, Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительствын мэдэлдэ байһан районуудые булимтаран абаха һанаатай хэдэн мянгаад ябуулга США-гай дэмжэлгэ, туһаламжаар хэһэн байна. Урда Вьетнамай олон районуудта буугай аблан нэерһээр.

Сайгон захиргаан түрмэдэ хаагдажа байһан граждан хүнүүдые Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительствада дамжуулан бусаагаагүй. Хэлсээнэй баталагдаһаар 60 хоногой үнгэрөөшье һаань, политическэ үзэл бодолойнгоо түлөө хэдэн зуугаад мянган хүн түрмэдэ тамалагдажа байһаар.

Тэрээнһээ гадна Холбоото Штадуудай правительство 10 мянга гаран сэрэгэй советнигые Урда Вьетнамда үлөөгөө. Эдэнэр граждан зон гэжэ худал хуурмагаар нэрлэгдэнэ. Хойто Вьетнамай портнуудта, уһан замуудта табигдаһан минэнүүдые хуряажа абалгаяа США-гай правительство унжагайруулна.

Эдэ бүгэдэ амгалан байдалда аюул тохёолдуулна гэжэ мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

Туһаламжа, дэмжэлгэ үзүүлһэнэйнь түлөө социалис оронуудай, эб найрамдалай ба үнэн зүб ябадалай түлөө тэмсэдэг бүхы оронуудай правительствануудта арадуудта, уласхоорондын демократическа бүхы эмхинүүдтэ, дэлхэйн бүхы арадуудта, түрүү үзэлтэй американецуудта ДРВ-гэй правительство баяр баясхалан хүргэнэ гээд мэдүүлгэ доторнь тэмдэглэгдэнэ.

ДАМАСК

Ленинэй зохёолнуудай хоёр том араб хэлэн дээрэ хэблэгдэн гаргагдаба

ТАСС

Сириин соёлой ба национальна хараа шэглэл тодорхойлхо министерство «В. И. Ленин литература ба искусство тухай» гэһэн хоёр том ном араб хэлэн дээрэ хэблэн гаргаба.

Литература ба искусствын асуудалнуудаар В. И. Ленинэй бэшэһэн зарим зохёолнууд, статьянууд, бэшэгүүд, мүн В. И. Ленин тухай дурдалганууд энэ суглуулбарида оруулагдаһан байна. Москвагай университет дүүргэһэн Юсеф Халлагай оршуулһан эдэ зохёолнууд араб хэлэн дээрэ түрүүшынхеэ хэблэгдэбэ.

ВЕЛЛИНГТОН

ЭЛҮҮРЫЕ ХАМГААЛГЫН ХАРИЛСАА ХОЛБООН

ТАСС

Элүүрые хамгаалгын харилсаа холбоо бэелүүлхэ совет-американ хамтын комиссиин хоёрдохи сесси эндэ хүдэлмэреэ дүүргэбэ. Медицинын эрдэм ухаанай ба элүүрые хамгаалгын һалбаринуудаар харилсаа холбоо хэхэ тухай Советскэ Союзай, Холбоото Штадуудай правительствануудай хоорондын хэлсээнэй 1972 оной майн 23-да Москвада баталагдаһанһаа хойшонхи үе соо хэгдэһэн хүдэлмэриин дүнгүүд, совет-американ хамтын комиссиин нэгэдэхи сессиин протоколой гүйсэдхэл эндэ зүбшэлэгдэһэн байна.

САНТЬЯГО

БАТА НЭГЭДЭЛЭЙ ТҮЛӨӨ

ТАСС

Правительствын программа бэелүүлхые хүдэлмэришэн ангиин, ажалшан арадай хүсэжэ, эрмэлзэжэ байһан тухай мартын 4-дэ Чилидэ үнгэргэгдэһэн парламентын һунгалта батаар гэршэлээ гэжэ КПЧ-гэй ЦК-гай Политкомиссиин гэшүүн, экономикын, хүгжэлтын ба шэнэдхэн һэльбэлгын министр Орландо Мильяс, Чилиин Компартиин ЦК-гай пленум дээрэ үгэ хэлэхэдээ мэдүүлбэ. Революционно, социально-экономическа хубилалтануудаа үргэлжэлүүлхэ гээшэ манай уялга болоно гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

Правительствын туйлаһан амжалтануудые улам үргэдхэхэ шухала гэжэ Орландо Мильяс зааһан байна.

Экономикын һалбариин тодорхой зорилгонууд тухай тэрэ үгынгөө түгэсхэлдэ тэмдэглээд, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхын түлөө тэмсэхыень уряалаа.

Уласхоорондын шэнжэлэл

ЗҮРИЛДӨӨН УЛАМ ШАНГАДАНА

Латиин Америкэ тушаа ООН-ой экономическа комиссиин (ЭКЛА) XV сесси Эквадорой ниислэл Кито хотодо мартын эсэс багаар болоо. Энэ сесси хадаа Латиин Америкын оронуудай ба США-гай хоорондохи харилсаануудай ехэ бэрхэшээлдэ ороһые үшөө дахин эли тодоор гэршэлжэ үгэнэ. ООН-ой Аюулгүйн Соведэй нүүдэл сессиин һаяхан Панамада болоходо тохёолдоһон шэнгеэр ЭКЛА-гай сесси дээрэ хоёр тад ондо ондоо хараа бодол баримталагдаһан байна. Үнгэрһэн арбан жэлэй турша соо Латиин Америкын хүгжэлтын дүнгүүд тухай сессиин хаража үзэһэн асуудал зүбшэн хэлсэлгын үедэ Латиин Америкын делегадууд США-гай империалис политикые хурсаар шүүмжэлээ. Энэ политиканъ түбиин оронуудай социально-экономическа хүгжэлтын замдахи гол һаад түбэг боложо үгэдэг байна бшуу.

Латиин Америкын оронуудай экономическа гээгдэл, хүн зонойнь үгытэй ядууһаар ажаһуулга эдэ оронуудта хариин, хамагай түрүүндэ, американ монополинуудай ээрхэлгэһээ шалтагаална. Энээниие үнэмшэстэйгөөр харуулһан баримтанууд сессидэ бэлдэгдэһэн элидхэлнүүд, тэрээндэ хабаадаһан олон хүнэй хэлэһэн үгэнүүд соо дурдагдаһан байна. Тус райондо оруулһан доллар бүхэнһөө США-гай корпорацинууд 3-һаа 5 хүрэтэр доллар сэбэр олзо оруулна. Элдэб олзо ба түрэсэнүүдһээ жэл бүхэндэ 3 миллиард үлүүтэй доллар Латиин Америкэһээ США-да дамжуулагдана.

Американ империализмын зэрлиг политикаһаа уламжалан, Латиин Америкын ажалшад угаа хүндэ хүшэр байдалтай болонхой. Эгээл энэ политикаһаа шалтагаалан, түбиин олонхи оронуудай промышленность, мүн хүдөө ажахынь доройтожо, хүгжэхэеэ болишонхой. ЭКЛА-гай мэдээнэй ёһоор, Латиин Америкэдэ хүн бүхэндэ абажа үзэбэл, газар тариалангай ба мал ажалай продукт-нуудые гаргалгын хэмжээн 1970 ондо 1963 онойхиһоо бага болоһон байха юм. Энээнэй эсэстэ «Латиин Америкын хүн зоной хахадынь урда мэтэ үлэсхэлэнөөр ажаһуудаг, хэдэн миллион үхибүүд жэл бүхэндэ туража үхэдэг» гээд ЭКЛА-гай хүүгэдэй фондын директор Роберто Эсгерра мэдүүлээ.

Латиин Америкын республикануудые американ империализмһаа хамгаалха гээшэ ЭКЛА-гай гол зорилгонуудай нэгэн болохо ёһотой гээд Кубын, Чилиин болон бусад республикануудай түлөөлэгшэд үгэ хэлэхэдээ, онсолон тэмдэглэһэн байна. ЭКЛА-е Вашингтоной дуран соо байдаг эмхи болгохо гэжэ США-гай һэдэдэг байһые үгэ хэлэгшэд эрид шууд буруушаагаа. Үнэхөөрөөл бэеэ даанхан байдалтай болохын түлөө, социально-экономическа дэбжэлтын түлөө тэмсэлээ үргэлжэлүүлхээр Латиин Америкын оронуудай хүсэд шиидэнги байһые ЭКЛА-гай сесси харуулаа.

АРАБ НЕФТЬ БА МОНОПОЛИНУУД

Байгаалиингаа баялигуудые, хамагай түрүүн нефтиие өөһэдынгөө аша туһада тааруугаар хэрэглэхын түлөө Араб Зүүн зүгэй оронууд бүри эдэбхитэйгээр тэмсэнэ. Нефть худалдадаг оронуудай эмхинүүдэй түлөөлэгшэдэй зүблөөн һаяхан Ливанай ниислэл Бейрудтэ боложо, долларой үнын хямдаруулагдаһантай холбоотой асуудалнуудые зүбшэн хэлсээ. Ушарынь хадаа баруун оронуудай монополинууд араб оронуудта малтажа абаһан нефтиингээ түлөө доллароор түлэдэг, тиимэһээ долларой үнэ хямдаруулга эдэ түлөөһэнэй үные нилээд ехээр бага болгоно. Бейрудтэхи уулзалгада хабаадагшад тусхай комисси байгуулаад, баруун оронуудай нефтиин компанинуудтай хэлсээ хэхыень, абаһан нефтиингээ түлөө зохихо соонь нэмээхэ эрилтэ хэхыень тэрээндэ даалгаһан байха юм. Дүтын Зүүн зүгэй оронуудай нефтиие үнинһөө хойшо дээрмэдэжэ байдаг хариин монополинууд эндэһээ угаа ехэ ашаг олзо оруулна. Жэшээлхэдэ, гансахан лэ американ нефтиин компанинууд жэл бүхэндэ Дүтын Зүүн зүгэй оронуудһаа 2 миллиард доллар сэбэр олзо абажа, США-да эльгээдэг.

Бэеэ даанхай байдалай ба социальна дэбжэлтын түлөө тэмсэлдэ һүүлэй жэлнүүдтэ бага бэшэ амжалтануудые туйлаһан араб оронууд энэ дээрмэдэлгые саашадаа тэсэхые хүсэнэгүй. Ирак, Алжир, Ливи өөрынгөө газар дээрэһээ абтадаг нефтиие гүрэнэй зүгһөө хүсэдөөр гү, али зарим зэргээр хинадаг болоо.

«Иракпетролеум компани» гэжэ у… хоорондын томо консорциумые гүр… мэдэлдэ Ирагай абаһаниинь илан… шухала удха шанартай. Персидскэ то… шадарай хэдэ хэдэн орон компани… концессионернүүдтэ хабаадаһанай т… 25 процентын хубитые абадаг бол… Энэнь нефтиин баялигые гүрэнэй хи… тада абаха түрүүшын алхам болоо.

Хариин, гол түлэб американ моно… линуудай ээрхэлгэдэ эсэргүүсэн, ар… оронуудай хэдэг тэмсэл экономич… мүн политическэ ехэ удха шанарт… Араб оронуудай нефтиие ашаглажа, … дэн миллиардаар ашаг олзо оруул… США хадаа араб газар нютагуудые … ли бусаар ээмдэһээр лэ байһан изра… ээрхэг түримхэйшүүлдэ мүнгэнэй … сэрэгэй туһаламжа үзүүлхэ нэмэлт… га боломжотой болоно.

Эгээл иимэһээ Араб оронуудай неф… тиие арабууд ашаглаха ёһотой!» г… эрилтэ араб оронууд бүри шангаар … дэг болоо. Энээнһээ сошордоһон Хо… бооту Штадууд «Хара алта аба… оронуудта эсэргүүтээр баруун орон… дай нэгэдэмэл фронт эмхидхэхые … доно. Гэбэшье империалис моно… нуудта эсэргүүсэн, араб оронуудай … бусадай хэдэг тэмсэл бүри ехэ дал… тай боложо. тэдэнэй байгаалиингаа … лигай бүрин эрхэтэ ээзэд болохо … ниинь сохомтой.

КОРЕЙДЭХИ ХЭЛСЭЭНҮҮД

Корейн хахад арал дээрэхи ор… байдалда һүүлэй үедэ дэлхэйн оло… тэ ехэ анхарал хандуулна. Уласхоо… дын оршондо һүүлэй үедэ болоһон … тай һайн хубилалтанууд дэлхэйн … райондохи шахардуу байдал һулар… гада зарим нүлөө үзүүлээ. Хойто ба … да талын хоорондохи харилсаа һай… руулха, тэрэшэлэн оронние амг… ёһоор нэгэдүүлхэ замуудые бэдэр… рилгоор КНДР-тэй сэхэ хэлсээ хэ… Сеулай засагаархидые Корейн Ар… Демократическа Республикын амг… ёһоной шууд сэхэ политика баадх… байна. Хоёр талын хоорондоо … ойлголсоһоной ёһоор, Хойто ба Урда … рейн координационно комитет нё… жэлэй ноябрьда байгуулагдаа һэн. Хо… ба Урда талын хоорондо сэрэгэй ту… даае һэргылхэ, ороной хоёр хубин… рондо политическэ. экономическа … соёлой холбоо барисаа байгуулха … то хэмжээнүүдые хараалан тодорхой… гээшэ комитедэй сэхэ уялгань болоно…

Тус комитедэй хоёрдохи заседани… хан Пхеньянда болоо. Хоёр талын … рондохи зүбшэлые бүри эдэбхитэй … гохо талаар КНДР-эй түлөөлэгшэд … заседани дээрэ шэнэ-шухала үүсхэ… гаһан байна. Хойто ба урда талын … рондохи сэрэгүүдэй зэһэнги байлгы… люулха, тусхайлбал, али алинайн … зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо, буу … ларалтайгаар түхеэрэлгые болюул… Урда Корейһээ американ сэрэгүү… гаргаха гэжэ хараалһан дурадха… оруулагдаһан байна бшуу. Эдэ б… эблэрэлгэ тухай зохихо хэлсээнүү… батадхагдаха зэргэтэй. Тиин али … талын нүгөөдэ таладаа эсэргүүгээр… сэгтэ хүсэнүүдые хэрэглэлгэ найда… гаар зайсуулагдаха зэргэтэй.

КНДР-эй эдэ шухала дурадха… дые Сеулай тала буруушааха ёһо… гэжэ һанахаар юм. Корейдэ импер… листнүүдай дайн байлдаа һүжэрээһэ… хойшо 20 шахуу жэл үнгэрөө, зүб… хойто ба урда талын хоорондохи … саае ёһотойл эб баталһан ушар б… харин саг зуурын эблэрэлгэ гэжэ … лохоор байна бшуу. Теэд Сеулай т… лэгшэд КНДР-эй дурадхалнуудые … шэн хэлсэхэһээ арсаа. Энэньшье о… сотой. Урда талын хубида ороной … экономикые сэрэгэй байдалтай бол… политика бэелүүлэгдэнэ. Тиимэһээ … рэгүүдээ зэһэнги байлгаха уряа дуу… даг байна бшуу. Урда Корейн кома… вани мартын 28-һаа апрелиин 1 хүр… сэрэгэй ээлжээтэ манёвр үнгэр… Энэнь шахардуу шанга байдал … руулгада оройдоошье туһалхагүй б…

Корейн хахад арал дээрэ шаха… шанга байдал һуларуулха. Корейн … галан ёһоор нэгэдүүлхэ зори… КНДР-эй баримталдаг зүб зүйтэй хэ… бодолые бүхы социалис оронууд, … хэйн бүхы түрүү үзэл бодолто олон… дэмжэнэ.

Н. ЧИГИР…
В. СЕРО…
А. БИРЮКО…
(ТАСС…

НИИТЭ ЕВРОПЫН ЗҮБЛӨӨЕ ДЭМЖЭНЭ

БУДАПЕШТ. (ТАСС). Австриин Республикын канцлер Б. Крейскиин албанай хэрэгээр Венгридэ ерэһэн тухай коммюнике эндэ тунхаглагдаа. Һүүлэй үедэ уласхоорондын оршон соо таатай хубилалтанууд боложо байна. Энээнтэй дашарамдуулан, аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэевропын зүблөөндэ бэлэдхэл хэхэ шухала гэжэ хоёр тала тэмдэглээ.

ОСЛО. (ТАСС). Европодохи шахардуу байдал һуларуулхын ба харилсаа холбоо үргэдхэхын тула һүүлэй үедэ ехэ юумэн хэгдэжэ байна гээд хойто оронуудай гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүд сэдьхэлээ ханангяар тэмдэглэбэ. Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэевропын зүблөөндэ бэлэдхэл хэхэ зүбшэлэлгын хөөрэлдөөнүүд Хельсинкидэ боложо байна. Тус зүблөөнэй ехэ удха шанартай байһые эдэ хөөрэлдөөнүүдтэ хабаадагшад тэмдэглэнэ гэжэ Даниин, Исландиин, Норвегиин, Финляндиин, Швециин гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөн тухай коммюнике дотор хэлэгдэнэ.

ХАНОЙ

РЮВ-эй МИД-эй мэдүүлгэ

ТАСС

Урда Вьетнамай Республикын гадаадын хэрэгүүдэй министерство мэдүүлгэ тунхаглахадаа, Камбоджын хүн зоноор олон районуудые зэрлиг бүдүүлигээр бомбодожо байһан США-е, пномпеннин хархис захиргаае эрид буруушааба.

Эдэ гэмтэ ябуулгануудые Урда Вьетнамай арад зон, Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительство эрид шүүмжэлээд, бомбодолгоёо, хашалта, харшалалгаяа дары болюулха эрилтэ табина.

КОНАКРИ

ПАТРИОДУУДАЙ АМЖАЛТА

ТАСС

Мартын 28-да Медина-Бой гэжэ райондо Гвинейн (Бисау) патриодууд Португалиин колониальна армида хабаатай нэгэ реактивна истребитель-бомбардировщигые буудажа унагаагаа. Тиигэжэ һүүлшын долоон хоногой турша соо Гвинейн патриодууд колонизаторнуудай 5 самолёт унагааба. НАТО эдэ самолёдуудые Португалида үгэһэн байна гээд Гвинейн ба Ногоон хушуун гэдэг аралнуудай бэеэ дааһан байдалтай болохын түлөө тэмсэдэг африкан партиин (ПАИГК) эндэ тараагдаһан коммюнике дотор мэдээсэгдэнэ.

ПРАВДА БУРЯТИ…

Нэгэдэхи хуудаһан… «Һэльбэн заһабарилг… Ю. Коркин, А. Истом… шэдэй фоторепортаж. «… мэдэ шэнэ юумэн ерэ… С. Бухаевай статья.

Хоёрдохи хуудаһан… «Эрдэмэй хүсэн» — В… дуп гэгшын статья. «… сын ёһо заншал» — Н… робьёвой статья.

Гурбадахи хууда… Т. Волынцевай ре…

Дүрбэдэхи худа… Уласхоорондын шэн… Хилын саанаһаа. Спорт…

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРА…
«Орбита» харуулна…
16.30—Дамжуулгын … грамма. 16.35—«Две … чи» — телевизионно … һайханай фильм (Ве… 17.45 — Үнгэтэ теле… Хоккейгээр дэлхэйн че… нат. Швециин, СССР-эй … луулагдамал кома… наадаха (3-дахи … 19.00 — «Время» — … сэлэй программа. 19.3… Бүхэроссиин хүдөөгэй … һайханай бүлгэмүүдэй … хэлэй концерт Кре… Съезднүүдэй ордон… дамжуулагдаха.

Үнгэтэ телевиде… кейгээр дэлхэйн чем… СССР Польшо хоёрой … луулагдамал кома… наадаха.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ…

● Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР. Н-01385. Заказ № 18…